de Bibliotheek
Krimpenerwaard

Gebiedsplan Krimpenerwaard

Aanpak bibliotheekvoorzieningen landelijk gebied

Gebiedsplan Krimpenerwaard

Aanpak bibliotheekvoorzieningen landelijk gebied

Versie december 2018

Auteur: drs. René M.P. Kronenberg, Probiblio
rkronenberg@probiblio.nl
06 22 22 47 91

Inhoud

			Pagina
		Samenvatting	**4**
Hoofdstuk	**1**	**Inleiding**	**8**
	1.1	Aanleiding	8
	1.2	Doelstelling en vraagstelling	9
	1.3	Verantwoording van onderzoek	9
	1.4	Commitment en aansturing bibliotheek	9
	1.5	Leeswijzer	9
DEEL I: GEBIEDSPROFIEL KRIMPENERWAARD			**9**
Hoofdstuk	**2**	**Relevante kaders**	**12**
	2.1	Kaders vanuit provincie	12
	2.2	Beleidskaders vanuit gemeente	12
Hoofdstuk	**3**	**Demografische factoren**	**14**
	3.1	Bevolking	14
	3.2	Fysiek domein	15
	3.3	Sociaal-economisch domein	15
Hoofdstuk	**4**	**Sociaal-maatschappelijk domein**	**17**
	4.1	Inschattingsrisico laaggeletterdheid	17
	4.2	Maatschappelijk domein	18
Hoofdstuk	**5**	**Bibliotheekorganisatie Krimpenerwaard**	**23**
	5.1	Algemeen *Gebruik leden, aantal bezoekers, bemensing, digitalisering, aantal activiteiten, bereikbaarheid, openingstijden, klantvriendelijkheid, samenwerking*	23
	5.2	Bibliotheekvoorzieningen in kernen	30
Hoofdstuk	**6**	**Conclusies en aanbevelingen Krimpenerwaard**	**53**
	6.1	Conclusies	53
	6.2	Aanbevelingen	56
	6.2.1	Bibliotheekfuncties	56
	6.2.2	Bibliotheekoplossingen in kernen	57
DEEL II: UITVOERINGSPLAN KRIMPENERWAARD 2019-2020			**58**
Hoofdstuk	**7**	**Plan van Aanpak**	**59**
	7.1	Algemene richtlijnen	59
	7.2	Inzet per kern	61
	7.2.1	Schoonhoven	62
	7.2.2	Stolwijk	62
	7.2.3	Haastrecht	62
		Geraadpleegde bronnen	**63**
Bijlage	1	Demografische factoren	64
	2	Bereikbaarheid	72
	3	Topiclijst, interviewvragen	75
	4	Codetabel observaties	76
	5	Beoordelingstabel activiteiten bibliotheekfuncties	78

Samenvatting

De Provincie Zuid-Holland heeft in voorjaar 2017 de provinciale sturing richting Probiblio versterkt, door onder andere het opstellen van een toetsingskader. Eén van de onderdelen van het toetsingskader betreft de innovatie in de bibliotheeksector in het landelijk gebied. E.e.a. is bestuurlijk ingegeven door het Hoofdlijnenakkoord 2015-2019 'Zuid-Holland: slimmer, schoner en sterker' en de 'Beleidsvisie Cultureel Erfgoed en Basisvoorzieningen Cultuur 2017-2020' van het provinciebestuur Zuid-Holland.

Ambtelijk heeft de provincie aan Probiblio gevraagd om in contact te treden met de bibliotheken in die landelijk gebieden en af te stemmen in hoeverre Probiblio de bibliotheek kan ondersteunen bij innovatie en vernieuwing in het betreffende landelijke gebied. De Bibliotheek Krimpenerwaard betreft één van de 8 bibliotheken in dit kader waarmee de rapportage 'Gebiedsplan Krimpenerwaard: Aanpak bibliotheekvoorzieningen landelijk gebied' is opgesteld.

Het doel van het onderzoek is:

1. Het ontwikkelen van beleid en inzet in de bibliotheeksector op landelijk gebied in provincie Zuid-Holland.
2. Met het inspelen op ontwikkelingen in het landelijk gebied, kunnen bereikbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van bibliotheekvoorzieningen worden vergroot.

Het onderzoek is een multidisciplinair beleidsonderzoek op de terreinen van bereikbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit en kent een beschrijvend onderzoeks- en voorschrijvend adviesgedeelte.

Gebied Krimpenerwaard

Demografische factoren

Het landelijk gebied in de Krimpenerwaard heeft zich in bepaalde gevallen afzonderlijker ontwikkeld dan vergelijkbare landelijke gebieden en/of de provincie Zuid-Holland. Het is in de Krimpenerwaard soms net wat meer (bijvoorbeeld hoger inkomen, aantal jongeren tot 17 jaar) of net wat minder (bijvoorbeeld totaalaantal inwoners, hoger opgeleide inwoners), maar schokkend is het verschil niet. In de Krimpenerwaard wonen nu ruim 54.000 inwoners in de diverse kernen en dit aantal zal tot 2040 gelijk blijven.

Uit de overzichten per kern blijkt dat de bibliotheek aandacht heeft voor alle functies, te weten: informatie verstrekken, lezen en literatuur, ontmoeting en debat en kunst en cultuur. Niet in alle vestigingen vinden echter al deze activiteiten plaats vanwege de beschikbare middelen en keuzes voor doelgroepen, mobiliteit, et cetera.

De vestigingen in Bergambacht, Schoonhoven, Lekkerkerk en Krimpen aan de Lek hebben een breed aanbod, verdeeld over alle functies. Ook wordt in deze vestigingen volop samengewerkt met diverse partners, uit onder andere het sociale en culturele domein. In de kern Krimpen aan de Lek manifesteert de bibliotheek zich vanaf begin 2017 in een Cultuurhuis met horecavoorziening, waarvan de programmering van activiteiten uitbreiding vraagt. In de servicepunten Ouderkerk aan den IJssel, Gouderak en Ammerstol is het aanbod aan activiteiten beduidend smaller.

Risico op laaggeletterdheid

Het risico op laaggeletterdheid is per kern in beeld gebracht en kan leidend zijn voor het bibliotheekwerk in de Krimpenerwaard. Met name in de wijken Krimpen aan de Lek en Ammerstol kan dat voor de langere termijn gelden. Dit kan overigens ook voor Schoonhoven-Noord, een belangrijk deel van de kern Schoonhoven, worden geconcludeerd, hoewel dat niet direct uit de cijfers laaggeletterdheid blijkt.

Bibliotheekorganisatie Krimpenerwaard

De Bibliotheek Krimpenerwaard bestaat uit 7 fysieke vestigingen, een digitale bibliotheek en een rijdende bibliotheekvoorziening. Er zijn 14 betaalde parttime krachten (7,5 fte) en ruim 200 vrijwilligers (augustus 2017). De bibliotheekorganisatie is in 2007 ontstaan vanuit 5 beoogde fusiegemeenten met 5 verschillende tarievenstelsels. De gemeentelijke en bestuurlijke samenvoeging tot de gemeente Krimpenerwaard is geëffectueerd in 2015.

Kerngegevens (augustus 2017)

- 188.400 bezoekers, 10.424 leden, 412.690 uitleningen.
- Klanten geven een 8.1 voor dienstverlening.
- 100% van de scholen neemt zaken af uit het aanbod voor het primair onderwijs.
- Wekelijkse taallessen, Taalmaatjes en een Taalhuis vanaf september 2017 (met extra coördinerende medewerker). Taalhuis-activiteiten vinden plaats in Schoonhoven, Bergambacht, Krimpen aan de Lek en Lekkerkerk.
- 730 activiteiten per jaar (groepsbezoeken, lezingen, exposities van lokale kunstenaars, taallessen, historische films, et cetera)
- Exploitatie van de bibliobus via Karmac kost jaarlijks € 75.000 voor 9 sta-uren per week.

Beleidskader Bibliotheek Krimpenerwaard - focus

- Continuïteit en innovatie. In elke kern van de gemeente Krimpenerwaard een passende dienstverlening bieden vanuit de openbare bibliotheek.
- Taalbevordering en -activiteiten (digitalisering) organiseren, ook voor ouderen. Samenwerking met andere instellingen.
- Verhouding betaalde krachten en vrijwilligers bezien om de organisatie professioneel te houden met zoveel vrijwilligers.

Bereikbaarheid en toegankelijkheid

De bereikbaarheid van de voorzieningen in de kernen is per kern in beeld gebracht. Geconcludeerd kan worden, dat in het algemeen de bibliotheekvoorzieningen in de Krimpenerwaard lopend moeilijk te bereiken zijn (met uitzondering van Ammerstol). Lopend liggen sommige voorzieningen verder weg dan de vanuit reisbereidheid is gewenst (15,5 minuten). In het geheel scoort de bibliotheekorganisatie op dit punt ook hoger dan het gemiddelde. Met de auto zijn de bibliotheekvoorzieningen goed bereikbaar, maar met de fiets kan het bereik voor bepaalde voorzieningen beter: de fietsbereidheid is 16,2 minuten (zie grafiek hieronder). De uitkomsten laten zien dat qua bereikbaarheid per fiets en lopend vooral voor Haastrecht, Vlist, Berkenwoude en Stolwijk iets moet gebeuren. Overigens geldt voor Stolwijk dat er een pilot wordt uitgevoerd voor een Bibliotheek op school-oplossing in een basisschool, buiten het dorpscentrum.

De openingstijden van de bibliotheek zijn sinds september 2017 uitgebreid, wat vooral geldt bij gezamenlijke huisvesting met partners. Tegelijk zien we diverse openingstijden bij de vestigingen en kernen, wat begrijpelijk is gezien de begrensde middelen en mogelijkheden voor de bibliotheekorganisatie.

Kwaliteit

De kwaliteit van de voorzieningen, mede ingegeven door de panden en pandinrichting, in Bibliotheek Krimpenerwaard is redelijk goed, met als uitschieter Krimpen aan de Lek. Wellicht kan binnen de bibliotheekorganisatie de inrichting hier en daar wat aangescherpt (net wat meer studieplekken, cursusruimte en soms wat extra zitplekken). Marketing-denken is ook goed doorgevoerd en naast offline is er goede aandacht voor online-dienstverlening en -producten. Innovatie van het Taalhuis wordt voortvarend opgepakt. De servicepunten in bredere voorzieningen (bijvoorbeeld Gouderak, Ammerstol en Ouderkerk aan den IJssel) blijven aandacht vergen voor de bereikmogelijkheid van de inwoners in de kern.

Ruimte voor ontmoeting is in de bibliotheek aanwezig, maar kan meer worden ontwikkelend. Aandacht voor debat en persoonlijke ontwikkeling (cursusruimte) kan worden verbeterd, hoewel in de bestaande voorzieningen de ruimte hiervoor beperkt is.

Vooral de kernen in Haastrecht en Stolwijk komen er bekaaid af, met alleen een bibliobus met enkele stauren (en daarbij concurrerende toptijden in de kernen), terwijl de kernen respectievelijk toch ruim 4.000 en 5.000 inwoners hebben.

De bibliotheekorganisatie kent overig beleid op het gebied van automatisering en ICT, logistiek en HRM, wat flankerend en instrumenteel is aan het primaire proces van de bibliotheek, welke ongunstig uitpakken / kunnen uitpakken voor de Bibliotheek Krimpenerwaard (teneinde de ambities te kunnen realiseren).

Plan van aanpak: ambities en acties

Op basis van de analyse en conclusies kan de bibliotheek aan de hand van de bibliotheekfuncties haar activiteiten en aanbod in de kernen verder ontwikkelen. Dit doet zij idealiter samen met partners, gekoppeld aan de concrete keuzes van doelgroepen. Zo ontstaat meerwaarde voor het cultureel-maatschappelijk en het sociale domein in de gemeente Krimpenerwaard.

Aanbevelingenmatrix van activiteiten op bibliotheekfuncties

Kern	1. Leesbevordering en kennismaking met literatuur	2. Educatie en ontwikkeling (inclusief Taalhuis)	3. Kunst en cultuur	4. Ontmoeting en debat	5. Kennis en informatie
Ammerstol	☺	☺	☺		☺
Bergambacht	☺☺	☺☺	☺☺	☺☺	☺☺
Gouderak	☺	☺	☺		☺
Krimpen aan de Lek	☺☺	☺☺	☺☺	☺☺☺	☺☺
Lekkerkerk	☺☺	☺☺	☺☺	☺☺☺	☺☺
Ouderkerk aan den IJssel	☺	☺	☺		☺
Schoonhoven	☺☺	☺☺	☺☺	☺☺☺	☺☺
Berkenwoude	☺	☺	☺		☺
Haastrecht	☺	☺	☺		☺
Stolwijk	☺	☺	☺		☺
Vlist	☺	☺	☺		☺

NB: De ☺ geeft de mate van intensivering aan van activiteiten.

De verdere invulling en doorontwikkeling kunnen zich vooral concentreren op de vier, door de bibliotheek Krimpenerwaard bepaalde doelgroepen:

1. Kinderen en jongeren tot 15 jaar
2. Ouderen (vanaf 55 jaar)
3. Laaggeletterden (autochtonen en niet-autochtonen en statushouders)
4. Kwetsbare groepen

Van de 11 kernen is bepaald of en waar bestaande bibliotheekoplossingen kunnen worden her- of doorontwikkeld en/of waar nieuwe bibliotheekoplossingen (ter vervanging) gewenst zijn. Dit is een logisch vervolg op de analyse en conclusies van het Gebiedsprofiel en onderdeel van de voorziene aanpak van het Gebiedsplan met Uitvoeringsplannen.

De Bibliotheek Krimpenerwaard heeft aangaande de fysieke verschijning van de bibliotheek algemene richtlijnen en uitgangspunten opgesteld die maatgevend zijn voor inzet voor de komende jaren. De richtlijnen van de ambities zijn:

Richtlijn: Denk na over alternatieven voor de bibliobus

Richtlijn: Bibliotheekvoorzieningen in 3 varianten

Richtlijn: Overal, tenzij …

Richtlijn: Alle bibliotheekvoorzieningen partnernabij

Richtlijn: Plintinvulling is essentieel

Richtlijn: Middelen volgen ambities

Met voorrang dient er te worden gekeken naar de mogelijkheid van alternatieve bibliotheekoplossingen voor de kernen Haastrecht, Berkenwoude, Vlist en Stolwijk omdat de exploitant de dienstverlening wellicht in de toekomst niet meer rendabel acht én omdat de dienstverlening als zeer beperkt kan worden beschouwd.

Hetzelfde geldt voor de kernen waar het risico op laaggeletterdheid hoog is, in relatie tot het aantal leden, de bereikbaarheid, de kwaliteitsbeoordeling van de voorziening en dergelijke, te weten Schoonhoven, Krimpen aan de Lek en Ammerstol.

De acties die aan de bovenstaande richtlijnen zijn verbonden, zijn:

Acties
Actie 1: haalbaarheidsonderzoek MFA Schoonhoven
Actie 2: haalbaarheidsonderzoek bibliotheekservicepunt Stolwijk
Actie 3: Haalbaarheidsonderzoek bibliotheekservicepunt Haastrecht

De drie acties zijn eind 2018 opgepakt en hebben een doorlooptijd tot en met 2019. Aan de overige richtlijnen worden in 2019 acties gekoppeld.

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De Provincie Zuid-Holland heeft begin 2017 met het toetsingskader haar sturing op Probiblio aangescherpt. Eén van de onderdelen van het toetsingskader betreft de innovatie in de bibliotheeksector in het landelijk gebied. Daarom heeft de provincie aan Probiblio gevraagd om met de betrokken bibliotheken af te stemmen in hoeverre Probiblio de bibliotheek kan ondersteunen bij innovatie en vernieuwing in deze landelijke gebieden.

Dit rapport 'Aanpak bibliotheekvoorzieningen landelijk gebied Zuid-Holland' verwoordt deze voorstellen. De voorstellen vinden hun basis in onderzoek dat door Probiblio is uitgevoerd. De uitkomsten van dit onderzoek worden ook in deze aanpak verwoord.

Het landelijk gebied wordt onderverdeeld in deelgebieden met bijbehorende bibliotheekorganisaties, te weten:

Landelijk gebied	Bibliotheekorganisatie
Goeree Overflakkee (Voorne Putten, deel Westvoorne)	Zuid-Hollandse Delta
Hoeksche Waard (inclusief Korendijk)	Hoeksche Waard
Alblasserwaard-Vijfheerenlanden	AanZet
Krimpenerwaard	Krimpenerwaard
Holland/Rijnland/Rijnstreek	Rijn & Venen
Bollenstreek	Bollenstreek
Nissewaard (deel Westvoorne)	De Boekenberg
Waddinxveen, Reeuwijk-Bodengraven, Zuidplas	De Groene Venen

De landelijk gebieden in de provincie Zuid-Holland komen overeen met de gebieden die door het RIGO, kijkend naar de adressendichtheid, als matig stedelijk, weinig stedelijk en niet stedelijk bestempelen. Zie hiervoor de volgende indeling.

Zeer sterk stedelijk			
Rijswijk	Schiedam	Delft	's-Gravenhage
Vlaardingen	Dordrecht	Leiden	Rotterdam
Leidschendam-Voorburg			
Sterk stedelijk			
Hillegom	Hendrik-Ido-Ambacht	Barendrecht	Gouda
Lisse	Leiderdorp	Hellevoetsluis	Nissewaard
Oegstgeest	Krimpen aan den IJssel	Zwijndrecht	Alphen aan den Rijn
Sliedrecht	Papendrecht	Ridderkerk	Zoetermeer
Waddinxveen	Gorinchem	Katwijk	
Voorschoten	Maassluis	Capelle aan den IJssel	
Matig stedelijk			
Noordwijkerhout	Oud-Beijerland	Bodegraven-Reeuwijk	Lansingerland
Midden-Delfland	Albrandswaard	Teylingen	Westland
Leerdam	Wassenaar	Zuidplas	
Alblasserdam	Noordwijk	Pijnacker-Nootdorp	
Weinig stedelijk			
Zoeterwoude	Westvoorne	Kaag en Braassem	Goeree-Overflakkee
Strijen	Hardinxveld-Giessendam	Binnenmaas	Krimpenerwaard
Cromstrijen	Brielle		
Niet stedelijk			
Giessenlanden	Zederik	Nieuwkoop	Molenwaard
Korendijk			

Bron: Maatschappelijke opgaven in relatie tot het bibliothekennetwerk. Themapublicatie leefbaarheid. RIGO in opdracht van Probiblio. December 2017.
NB: RIGO onderscheidt 5 klassen van omgevingsadressendichtheid (per km2).

1.2 Doelstelling en vraagstelling

Het doel van de aanpak bibliotheekvoorzieningen in landelijk gebied Zuid-Holland is:

1. Beleid en inzet ontwikkelen in de bibliotheeksector in het landelijk gebied in Zuid-Holland.
2. Inspelen op ontwikkelingen in het landelijk gebied om hiermee bereikbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van bibliotheekvoorzieningen te vergroten.

Het ontwikkelen van beleid dient te starten met goede afstemming met en opdrachtverlening vanuit de bibliotheken om daarna na te gaan in welke mate de bibliotheken in het landelijk gebied in Zuid Holland op dit moment kunnen worden bezien op het gebied van bereikbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit en in hoeverre verbeteringen hierop zijn voor te stellen.

1.3 Verantwoording van onderzoek

Het onderzoek is een multidisciplinair beleidsonderzoek op de terreinen van bereikbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit, en kent een beschrijvend onderzoeks- en voorschrijvend adviesgedeelte.

Het onderzoek is tot stand gekomen op basis van informatie uit de volgende bronnen:

- kwantitatieve gegevens over het gebied en de activiteiten van de bibliotheek
- gesprekken met de directeur van de bibliotheek (minimaal twee gesprekken)
- gesprek met de beleidsmedewerker Sociaal domein van de gemeente Krimpenerwaard
- diverse relevante beleidsnotities van de provincie, gemeente en bibliotheek
- uitkomsten van recent klanttevredenheidsonderzoek
- waarnemingen vanuit Probiblio bij de vestigingen en in de kernen (minimaal vijftien observaties)

Met kwantitatief onderzoek is het mogelijk geworden om vooral de bereikbaarheid te beoordelen en de statistische urgentie van de problematiek (t.w. laaggeletterdheid). Met kwalitatief onderzoek, gesprekken en waarnemingen is het mogelijk geworden om de toegankelijkheid (laagdrempeligheid, welkomstgevoel, et cetera) en kwaliteit te beoordelen en sommige kwantitatieve bevindingen te toetsen. In bijlage 3 is de topiclijst c.q. vragenlijst opgenomen die is gebruikt tijdens de interviews. In bijlage 4 is opgenomen de codetabel die is gebruikt bij de waarnemingen. De interviews zijn voornamelijk afgenomen door twee onderzoekers. Deze laatste zaken vergroten de objectivering van het kwalitatief onderzoek.

1.4 Commitment en aansturing bibliotheek

Betrokkenheid, commitment en aansturing vanuit de betrokken bibliotheek met het onderzoeksproces zijn essentieel om de situatie in de landelijke gebieden inzichtelijk te maken en om de uitdagingen in het plan van aanpak aan te kunnen. De onderzoekers en adviseurs dienen op dit commitment goed te investeren, vooraf en tijdens het proces. Gewenst commitment voor de aanpak bibliotheekvoorzieningen landelijk gebied geldt ook voor relevante partners, in de eerste plaats de gemeente.

Dit rapport is opgesteld door René Kronenberg van Probiblio, onder de verantwoording van de Bibliotheek Krimpenerwaard.

1.5 Leeswijzer

Dit rapport verschijnt in twee delen en is als volgt opgebouwd:

Deel 1 betreft het gebiedsprofiel. Dit bestaat uit:

- Een korte schets van de kaders vanuit de provincie en gemeente (hoofdstuk 2).
- Een overzicht van demografische factoren van de Krimpenerwaard (hoofdstuk 3).
- Laaggeletterdheid en maatschappelijke domein (hoofdstuk 4).

- Bibliotheekorganisatie en -voorzieningen Krimpenerwaard (hoofdstuk 5).
- Overzicht van conclusies en aanbevelingen voor de bibliotheek in het gebied Krimpenerwaard (hoofdstuk 6).

Deel 2 betreft het uitvoeringsplan. Dit biedt op basis van de conclusies en aanbevelingen een plan van aanpak om de aanbevelingen tot en met 2020 uit te werken.

Tijdens het opstellen van het uitvoeringsplan wordt gebruikgemaakt van gegevens uit een andere rapportage, te weten 'De Bibliotheek Dichterbij (Probiblio, juni 2018)'. Deze publicatie verschaft inzicht in relevante bibliotheekvoorzieningen c.q. -oplossingen in Nederland, met de focus op de voorzieningen in het landelijk gebied, als inspiratie voor de uitdagingen en de te maken keuzes die in het plan van aanpak worden verwoord.

Dit rapport 'Aanpak bibliotheekvoorzieningen landelijk gebied Zuid-Holland' is een dynamisch document. Er kunnen nieuwe inzichten en ontwikkelingen gebeuren die van invloed zijn op de inhoud van het bepaalde Gebiedsplan. Indien opportuun wordt het Gebiedsplan dan geactualiseerd.

DEEL I: GEBIEDSPROFIEL KRIMPENERWAARD

Hoofdstuk 2. Relevante kaders

2.1 Kaders vanuit provincie

Ingegeven door het Hoofdlijnenakkoord 2015-2019 'Zuid-Holland: slimmer, schoner en sterker' en de 'Beleidsvisie Cultureel Erfgoed en Basisvoorzieningen Cultuur 2017-2020' van het provinciebestuur Zuid-Holland, is ambtelijk het traject uitgevoerd rond de bibliotheekvoorzieningen in het landelijk gebied.

Aanleiding voor het traject is dat de provincie, na de trendverkenning 'Ruimte voor de toekomst in het landelijk gebied 2020-2030' van Alterra Wageningen UR (2015), een aantal trends voorziet waarlangs het landelijk gebied zich ontwikkelt.

- Het platteland wordt steeds meer een multifunctionele leef- en werkomgeving.
- Schaalvergroting van bedrijven en voorzieningen gaat gelijk op met een toename van kleinschalige en lokale initiatieven van burgers en bedrijven.
- Technologische innovatie kan juist op het platteland de bedrijvigheid en de leefbaarheid vergroten.
- De kwaliteit van de leefomgeving in het landelijk gebied staat onder druk.
- Initiatieven van burgers en bedrijven brengen oplossingen voor lokale problemen, maar niet zonder de betrokkenheid van gemeenten.

Gesignaleerde trends op een aantal thema's:

- Er ontstaan grote regionale verschillen tussen locaties waar groei en waar krimp optreedt in bevolking en huishoudens.
- Voorzieningen blijven opschalen en tegelijkertijd ontstaan kleinschalige initiatieven door burgers en bedrijven.
- De economie blijft minder veerkrachtig dan in stedelijke regio's.
- Technologische innovaties veranderen bedrijvigheid en werkgelegenheid in het landelijk gebied.
- Financiering voor beheer en onderhoud van voorzieningen in het landelijk gebied neemt af.
- De participatiesamenleving groeit.

Deze trends raken ook de bibliotheeksector in het landelijk gebied, stelt de provincie. We moeten rekening houden met deze trends en ze benutten. Hiermee groeit de kans om het doel te bereiken, te weten het vergroten van de bereikbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van de bibliotheekfuncties- en voorzieningen in het landelijk gebied.

Het provinciaal overheidskader is voor een deel ingegeven door het bredere beleid en/of de wettelijke regels en regelgevingen die de nationale overheid meegeven en opleggen richting lagere overheden. In dat kader heeft de Tweede Kamer in november 2017 een relevante motie aangenomen, Motie Asscher, waarin het kabinet wordt verzocht om in de beoordeling van de midterm review over de positie van bibliotheken op te nemen, dat de samenwerking en dienstverlening vanuit de Bibliotheek maximaal wordt vormgegeven, waarmee de bibliotheken, die voor iedereen toegankelijk moeten zijn, in deze kleine kernen en krimpgebieden behouden blijven. De strekking van deze motie past goed in het relevante kader vanuit de provincie Zuid-Holland en de doelstellingen van het onderhavige Gebiedsplan Krimpenerwaard.

2.2 Beleidskaders vanuit gemeente Krimpenerwaard

Binnen de gemeente zijn tot maart 2018 (lees; de gemeenteraadsverkiezingen begin maart 2018) diverse documenten opgesteld die relevant zijn voor het onderzoek.

Gemeente Krimpenerwaard over de bibliotheek
Via subsidie informatieverstrekking aan inwoners bevorderen door (1) het uitlenen van boeken, cd-roms, films en het beschikbaar stellen van internet via openbare bibliotheken, en (2) zorgen dat de fysieke bibliotheken in stand blijven.
Doelstelling bibliotheek: De bibliotheek heeft een belangrijke rol als informatiecentrum, kenniscentrum en ontmoetingsplaats.
Doelstellingen uit het Collegewerkprogramma 2015-2018: één nieuwe subsidieverordening, efficiënt en effectief accommodatiegebruik en samenwerking met partners.
De gemeente onderstreept het meerjarenbeleidsplan van de Bibliotheek Krimpenerwaard 2017-2020.
Kengetallen: Aantal bezoekers en leden per vestiging.

De gemeente is in 2017 actief met de transitie naar nieuwe subsidieregels die per 2019 zullen gelden, waarbij 2018 een overgangsjaar is. Voor de bibliotheek worden subsidieregels veranderd, conform de bibliotheekfuncties die zijn opgenomen in de bibliotheekwet Wsob.

Gemeente over wonen en mobiliteit
Doelstelling:
Behouden en waar nodig verbeteren van de kwaliteit van de woon- en leefomgeving. Een gevarieerd en passend woningaanbod bieden voor huidige en toekomstige inwoners.

Doelstellingen uit het Collegewerkprogramma 2015-2018 rond dit thema:

- Lopende projecten worden voortgezet.
- Evenwichtige demografische opbouw van de bevolking realiseren.
- Woningvoorraad geschikt maken om langer thuis te blijven wonen.
- Uitvoering van woningbouwplannen worden opgenomen in RAW.
- Evenwichtige woningvoorraad stimuleren.
- Bouwen voor woonbehoefte, met een gedifferentieerd aanbod en hoge kwaliteit om migratiesaldo 0 te bereiken.
- Vastgestelde prestatieafspraken met alle woningcorporaties en (bij nieuwe projecten) met projectontwikkelaars doorspreken.
- Goede bereikbaarheid en ontsluiting van de Krimpenerwaard realiseren.

Gemeente over armoedebeleid
Doelstelling: Armoede onder de inwoners bestrijden en voorkomen.

Doelstellingen uit het Collegewerkprogramma 2015-2018 die hierop betrekking hebben: schuldsituatie voorkomen en doorlooptijden van schuldhulptrajecten verkorten, revitaliseren Minimabeleid om de leefbaarheid en actieve deelname van inwoners aan de samenleving te vergroten en te voorzien in een zinvolle dagbesteding.

Inmiddels hebben gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 geleid nieuwe colleges in het voorjaar en vervolgens najaar 2018. Inhoudelijk zal in een actualisatie het onderhavige Gebiedsplan hierop worden aangepast, de conclusies, aanbevelingen en uitvoeringsacties in dit Gebiedsplan zijn daarentegen en daar waar het kan, door de maanden heen reeds ingekleurd vanuit de nieuwe politieke realiteiten.

Hoofdstuk 3. Demografische factoren

Dit hoofdstuk beschrijft op hoofdlijnen de essentiële demografische factoren en schetst een relevant beeld van het landelijk gebied Krimpenerwaard. De tekst is gebaseerd op de data en onderzoeks-resultaten in bijlage 1.

3.1 Bevolking

De gemeente Krimpenerwaard is een bestuurlijke samenvoeging van diverse gemeenten met de volgende kernen:

- Ammerstol
- Bergambacht
- Berkenwoude
- Gouderak
- Haastrecht
- Krimpen aan de Lek
- Lekkerkerk
- Ouderkerk aan den IJssel
- Schoonhoven
- Stolwijk
- Vlist



Bron: Probiblio, 2018

Het aantal inwoners in de Krimpenerwaard is 54.653 en blijft tot 2040 min of meer stabiel (index ten opzichte van 2017: 102). Dit is minder dan in Zuid-Holland als totaal, maar wel min of meer vergelijkbaar met andere weinig stedelijke gemeenten in Zuid-Holland. Het percentage 0- tot 17-jarigen in de Krimpenerwaard ligt nu rond de 21 en zal iets afnemen. Toch ligt dit hoger dan in andere weinig-stedelijke gemeenten en rond het gemiddelde van de provincie Zuid-Holland.
In de gemeente Krimpenerwaard woont 22% van de inwoners in Schoonhoven. De tweede kern is Lekkerkerk met 14%. Schoonhoven is daarnaast de plaats met de hoogste bevolkingsdichtheid.

In Berkenwoude ligt het percentage kinderen tot 15 jaar relatief hoog (23% versus 17% in de Krimpenerwaard). In Haastrecht zien we juist relatief veel mensen van 65 jaar en ouder.

Er zijn in de Krimpenerwaard de komende jaren geen grote nieuwbouwprojecten te verwachten, en ook geen grote veranderingen in de bevolkingssamenstelling, alleen een toename van het aantal senioren, die vaak geïnteresseerd zijn in de leegstaande boerderijen. Er komen wel relatief veel nieuwbouw-woningen in de gemeente Krimpenerwaard.

Trends en ontwikkelingen

De bevolking krimpt in kleinere gemeenten en groeit in (met name de G4-)steden. Dit betreft vooral immigranten en jongeren die in de stad blijven wonen om een gezin te stichten. Naar verwachting zal de woningbouw aantrekken, waardoor gezinnen vaker naar randgemeenten verhuizen. We zien echter een verschraling en afname van leefbaarheid door minder aanbod op het gebied van voorzieningen met name in de kleine kernen op het platteland.

3.2 Fysiek domein

De inwoners van de gemeente Krimpenerwaard wonen en leven prettig in de eigen buurt en geven hiervoor gemiddeld een 8,24. In de vergelijkbare stedelijkheidsklasse elders waarderen de inwoners hun buurt met een 7,97.

Waardering woon- en leefomgeving - Krimpenerwaard

	Krimpenerwaard	weinig stedelijk	Nederland
5 of lager	2	4	4
6	4	5	5
7	12	18	19
8	42	42	41
9 of hoger	39	31	30

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl, 2017

20% van de inwoners is van mening dat de buurt de afgelopen jaren vooruit is gegaan, tegen 18% in de vergelijkbare stedelijkheidsklasse. De meerderheid van de inwoners is van mening dat hun buurt de afgelopen jaren achteruit is gegaan. Achteruitgang of verval van een buurt heeft belangrijke en vaak langdurige consequenties voor de vitaliteit van een buurt en de bijbehorende wijk. De buurt wordt minder uitnodigend als ontmoetingsplaats voor informele contacten tussen buurtbewoners.

3.3 Sociaal-economisch domein

In de Krimpenerwaard zien we in 2015 relatief weinig mensen met een bijstandsuitkering, in vergelijking met Zuid-Holland en het weinig stedelijk gebied. In Schoonhoven is het percentage bijstandsgerechtigden relatief het hoogst (2,3%), in Bergstoep, Berkenwoude en Vlist het laagst (alle drie 0%).

Het werkloosheidspercentage in de Krimpenerwaard in 2016 ligt duidelijk onder het gemiddelde van Zuid-Holland en ligt in lijn met het weinig stedelijk gebied (resp. 4,5%, 7,1% en 4,5%). Er zijn in de Krimpenerwaard relatief veel mensen met een hoger of middeninkomen in vergelijking met Zuid-Holland (cijfers 2015). Qua opleidingsniveau zien we in 2015 dat de gemeente Krimpenerwaard als geheel relatief veel middelbaar opgeleide inwoners heeft (48%) en relatief weinig hoger opgeleide (28%) in vergelijk met de provincie Zuid-Holland (42% respectievelijk 35%).

In de Krimpenerwaard wonen voornamelijk autochtonen, meer dan gemiddeld in Zuid-Holland. In Schoonhoven zien we het hoogste percentage allochtonen, met name niet-Westerse.

In de Krimpenerwaard is het percentage inwoners dat religieus is vergelijkbaar met het gemiddelde in Zuid-Holland en Nederland. In de Krimpenerwaard wonen vooral Nederlands Hervormde en Protestants kerkelijke gezindten; ruim 90% van de kerkelijke gezindten in de Krimpenerwaard is christelijk georiënteerd. In Zuid-Holland en Nederland ligt dat percentage lager (70% respectievelijk 80%). Vandaar dat nogal wat mensen zeggen dat Krimpenerwaard in de Nederlandse ‘Bible belt’ is gesitueerd.

Trends en ontwikkelingen

Er is sprake van herstel en meer vertrouwen in de economie.

De Nederlandse kenniseconomie steunt op de hoogontwikkelde cognitieve en sociale vaardigheden van de beroepsbevolking. Zij vraagt (mede door technologische ontwikkelingen) om een dynamische arbeidsmarkt, waarbij vereiste competenties continu kunnen veranderen en verschuiven. Op de arbeidsmarkt dreigt daarnaast een tekort te ontstaan aan goed geschoolde vakmensen, met name in specialistische beroepen, vooral op (v)mbo-niveau.

In de dynamische arbeidsmarkt gaan we van kennis en vaardigheden naar ‘een leven lang leren’. Iedereen moet flexibel zijn, blijven innoveren en zichzelf blijven aanpassen. Dit zal ook na en naast officiële opleidingen plaatsvinden. (Bij)scholing is niet alleen meer iets van jongeren, maar ook van ondernemers, zzp’ers en zelfs 65+-ers die langer willen blijven werken.

Door gebrek aan vaardigheden is een nieuwe digitale kloof ontstaan. Deze was eerst SES-afhankelijk (bepalend voor de mate van toegang tot apparatuur), maar we zien nu vooral verschillen in strategische en inhoudelijke vaardigheden ontstaan.

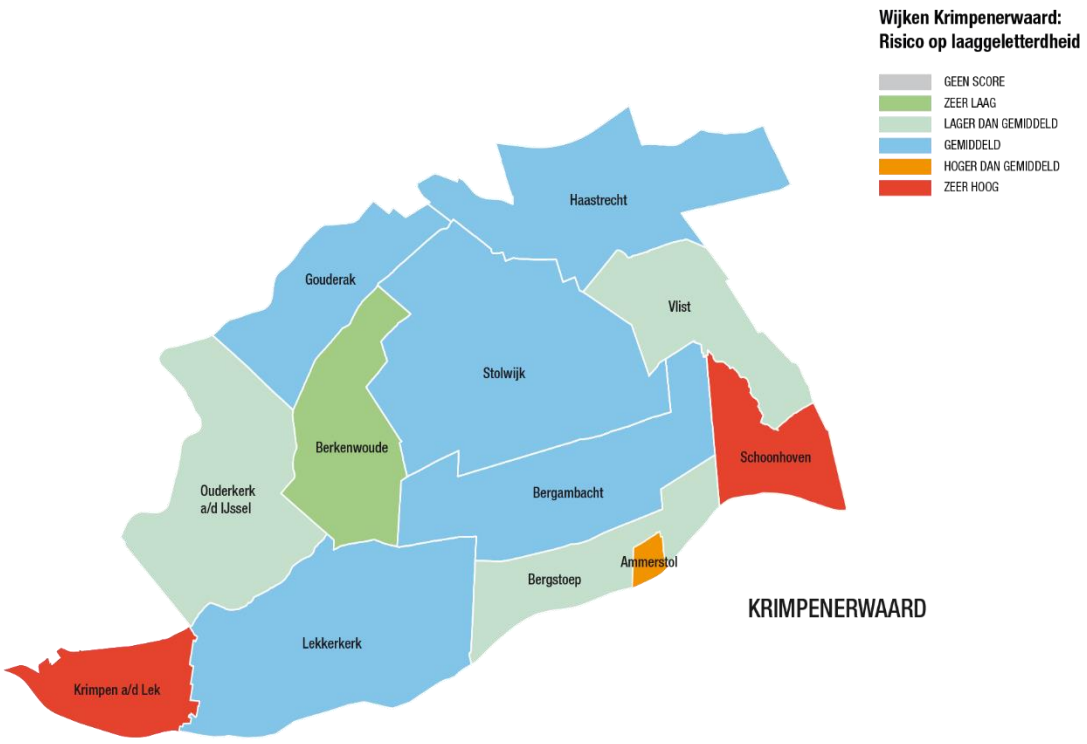
Door de vele veranderingen in de maatschappij staat het onderwijs voor nieuwe uitdagingen. Via projecten als Onderwijs 2032 wordt een nieuwe strategie bepaald. Kernvaardigheden zijn: I) Geletterdheid, lezen en taalvaardigheid, II) Mediawijsheid, III) Informatievaardigheden en IV) 21st Century Skills. Binnen de netwerksamenleving wordt het steeds belangrijker om als individu te ontdekken waar je krachten liggen en welke ‘bouwsteen’ je kunt en wilt zijn.

Hoofdstuk 4. Sociaal-maatschappelijk domein

Dit hoofdstuk presenteert twee belangrijke aspecten die een relatie hebben met het bibliotheekwerk, namelijk laaggeletterdheid en lokale maatschappelijke factoren, die van invloed zijn op de bibliotheek.

4.1 Inschattingsrisico laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid is ook in de gemeente Krimpenerwaard een probleem. In de gemeente Krimpenerwaard ligt het percentage laaggeletterden tussen 8 en 16%. Dit blijkt uit onderzoek van het ROA – Maastricht University, verwerkt door Probiblio in 2017. In het landelijke onderzoek is het percentage laaggeletterden per regio aangegeven. De regio-indeling houdt geen rekening met gemeentegrenzen. Het werkgebied van de Krimpenerwaard valt dan ook onder verschillende regio's. Het percentage laaggeletterden in deze regio's loopt van 8 tot 10% naar 13 tot 16%. Het landelijk gemiddelde laaggeletterde inwoners ligt tussen 11 en 13%.
In de gemeente Krimpenerwaard wonen 34.000 inwoners tussen 16 en 64 jaar (beroepsbevolking). In totaal wonen hier 54.000 inwoners. Dat betekent dat hier 2.700 tot 5.400 laaggeletterden in de leeftijdsgroep 16 tot 65 jaar wonen. Indien ook de laaggeletterde 65-plussers worden meegerekend, dan gaat het zelfs om bijna een verdubbeling van het aantal: 5.400 tot 10.800 laaggeletterden van 16 jaar en ouder.
Krimpen aan de Lek en Schoonhoven hebben in de gemeente relatief gezien een zeer hoog risico op laaggeletterdheid (zie scoretabel laaggeletterdheid op volgende pagina). Let wel: het betreft hier het ingeschat risico op laaggeletterdheid binnen de gemeentegrenzen. Er zijn nabij Krimpenerwaard gebieden die relatief zwaardere laaggeletterdheid vertonen i.r.t. de bredere en meer algemene gemeenteproblematiek/-beleid.



Bron: Probiblio, 2017

Indicatoren Laaggeletterdheid per wijk

Wijk	% 45-plus	% allochtonen	% mensen met een uitkering	% lage inkomens	% huur woningen	Risico op laaggeletterd-heid
Lekkerkerk	+	=	=	=	=	Gemiddeld
Krimpen aan de Lek	=	+	=	+	+	Zeer hoog
Ouderkerk aan den IJssel	=	-	-	=	-	Lager dan gemiddeld
Gouderak	-	=	=	=	=	Gemiddeld
Bergambacht	=	=	=	=	=	Gemiddeld
Bergstoep	=	=	=	-	-	Lager dan gemiddeld
Ammerstol	+	=	=	=	+	Hoger dan gemiddeld
Berkenwoude	-	-	-	-	-	Zeer laag
Haastrecht	+	=	=	=	=	Gemiddeld
Stolwijk	=	=	=	=	-	Gemiddeld
Vlist	=	-	=	-	=	Lager dan gemiddeld
Schoonhoven	=	+	+	+	+	Zeer hoog

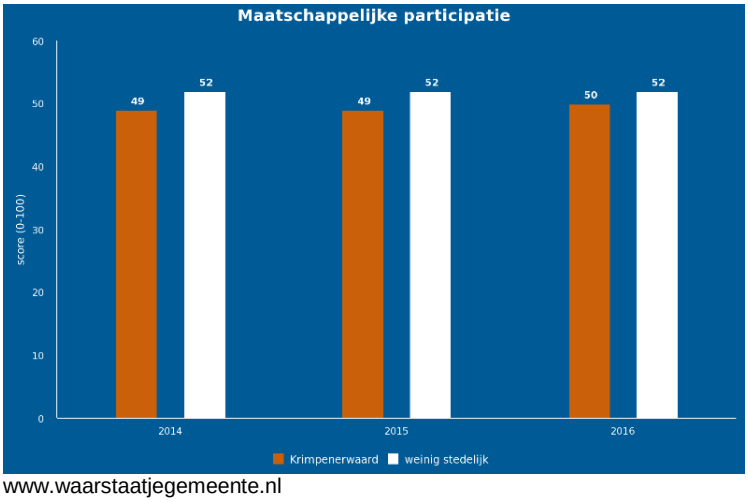
Bron: Probiblio, 2017
NB:
+ : oververtegenwoordigd – hoger risico op laaggeletterdheid
= : gemiddeld risico op laaggeletterdheid
- : ondervertegenwoordigd – lager risico op laaggeletterdheid

4.2 Maatschappelijk domein

Met een burgerpeiling is in 2015 aangetoond wat de maatschappelijke participatie in de gemeente Krimpenerwaard is. Er is daarbij gekeken naar:

- Actieve hulp verlenen aan buren
- Aandacht besteden aan buren in zorgwekkende situaties
- Actief deelnemen aan verenigingsleven
- Vrijwilligerswerk doen
- Naastenzorg verlenen

In Krimpenerwaard is de maatschappelijke participatie net lager dan in de weinig stedelijke gebieden.



www.waarstaatjegemeente.nl

Inzet voor leefbaarheid

Hoewel de maatschappelijke participatie net iets lager is dan in weinig stedelijke gebied, zetten inwoners zich in om de lokale leefsituatie te verbeteren. Anderzijds zet een substantieel deel zich in de praktijk (nog) niet in. Vandaar de lagere totaalscore op maatschappelijke participatie (zie hiervoor de eerste tabel hierna).

Inzet voor leefbaarheid - Krimpenerwaard			
	Krimpenerwaard	weinig stedelijk	Nederland
actief, en zal dit (misschien) blijven	33	34	33
niet actief, maar zal dit worden	18	24	24
actief, maar zal dit niet meer blijven	7	4	4
niet actief, en zal dit ook niet zijn	19	15	15
onbepaald	22	22	23

www.waarstaatjegemeente.nl

Totaalscore leefbaarheid

Uit het rapport Maatschappelijke opgaven in relatie tot het bibliothekennetwerk blijkt dat de leefbaarheid en sociale cohesie sterker wordt naarmate de stedelijkheid afneemt. De kernen in Krimpenerwaard scoren op het gebied van leefbaarheid van een ruim voldoende in Schoonhoven tot zeer goed in Berkenwoude en Vlist. Wat betreft de sociale cohesie scoren alle kernen goed en gelijk aan of hoger dan het landelijk gemiddelde. De sociale cohesie score is in Berkenwoude het hoogst, dit is te verklaren door het niet stedelijke karakter van Berkenwoude. In Krimpen aan de Lek is de sociale cohesie score een stuk lager dan gemiddeld in weinig stedelijke gebieden en zelfs iets lager dan in Schoonhoven die een matig stedelijk karakter heeft.

Totaalscore leefbaarheid

	Totaal score leefbaarheid [1]	Score sociale cohesie [2]
Ammerstol	4,20	7,0
Bergambacht	4,21	7,0
Berkenwoude	4,36	7,7
Gouderak	4,27	7,1
Haastrecht	4,19	7,1
Krimpen aan de Lek	4,15	6,4
Lekkerkerk	4,13	6,8
Ouderkerk aan den IJssel	4,27	7,2
Schoonhoven	4,06	6,5
Stolwijk	4,30	7,0
Vlist	4,36	7,4

Bron:
[1] Maatschappelijke opgaven in relatie tot het bibliothekennetwerk. Themapublicatie leefbaarheid. RIGO in opdracht van Probiblio, december 2017
[2] Kerncijfers volwassenen en ouderenpeiling 2016, GGD Hollands-Midden

Totaalscore leefbaarheid in context

	Totaal score leefbaarheid [1]	Score sociale cohesie [1]

Krimpenerwaard	4,19	6,8
Niet stedelijk*	4,20	7,3
Weinig stedelijk*	4,17	7,1
Matig stedelijk*	4,23	6,8
Nederland	4,16	6,5

Bron:
[1] Maatschappelijke opgaven in relatie tot het bibliothekennetwerk. Themapublicatie leefbaarheid.
RIGO in opdracht van Probiblio, december 2017
[2] Kerncijfers volwassenen en ouderenpeiling 2016, GGD Hollands-Midden
NB: de totaalscore leefbaarheid zijn gebaseerd op vijf dimensiescores: woningen, bewoners, voorzieningen, veiligheid en fysieke omgeving. De totaalscore varieert van zeer onvoldoende (3,4) tot uitstekend (4,6).
NBB: de sociale cohesie score is gebaseerd op de data van WoOn 2015. De scores zijn gebaseerd op de mening van bewoners over de buurt m.b.t. o.a. hun omgang met buurtbewoners.
*Kern Schoonhoven is matig stedelijk. De kernen Bergambacht, Gouderak, Krimpen aan de Lek en Lekkerkerk zijn weinig stedelijk. De kernen Ammerstol, Berkenwoude, Haastrecht, Ouderkerk aan den IJssel, Stolwijk en Vlist zijn niet stedelijk. Daarom zijn deze drie niveaus van stedelijkheid ook opgenomen in deze tabel.

Verbondenheid en omgang met de buurt

In het algemeen kent de gemeente Krimpenerwaard een schaalscore 'verbondenheid van de buurt' van 7,63. Een grotere verbondenheid tussen buurtbewoners leidt tot een groter verantwoordelijkheidsgevoel voor elkaar, waardoor buurtbewoners meer voor elkaar klaarstaan en elkaar helpen.

Omgang in de buurt - Krimpenerwaard		
	gaan op een prettige manier met elkaar om (+)	staan altijd voor elkaar klaar (+)
Krimpenerwaard	84	72
weinig stedelijk	79	66
Nederland	77	60

www.waarstaatjegemeente.nl, De omgang in de buurt wordt in Krimpenerwaard iets prettiger ervaren dan vergelijkbaar elders. En dit zijn in die zin betekenisvolle contacten (zie eerste tabel hierna).

Voldoende betekenisvolle contacten - Krimpenerwaard			
	(ja, zeker)	(ja, maar zou meer willen)	(nee, te weinig)
Krimpenerwaard	86	11	3
weinig stedelijk	79	14	7
Nederland	77	15	8

www.waarstaatjegemeente.nl*Vrijwilligerswerk*

In de gemeente en binnen de Bibliotheek Krimpenerwaard verzorgen veel inwoners vrijwilligerswerk, relatief gezien meer dan in vergelijkbare gebieden.

Inzet voor anderen - Krimpenerwaard			
	Krimpenerwaard	weinig stedelijk	Nederland
Vrijwilligerswerk (laatste 12 mnd)	53	45	44
Hulp aan buren (laatste 12 mnd)	71	67	67
Aandacht voor buren in een zorgwekkende situatie (laatste 12 mnd)	48	40	38
Zorg aan een hulpbehoevende naaste (mantelzorg) (laatste 12 mnd)	54	45	43

www.waarstaatjegemeente.nl

Naast dat er relatief veel vrijwilligers actief zijn in de Krimpenerwaard is de inzet van de vrijwilligers ook hoger dan in vergelijkbare landelijke gebieden (zie tabel hierna).

Vrijwilligerswerk nu en in de nabije toekomst - Krimpenerwaard			
	Krimpenerwaard	weinig stedelijk	Nederland
actief, en zal dit (misschien) blijven	45	36	35
niet actief, maar zal dit worden	10	14	16
actief, maar zal dit niet meer blijven	2	2	2
niet actief, en zal dit ook niet zijn	21	23	23
onbepaald	22	24	24

www.waarstaatjegemeente.nl

De leefsituatie wordt door inwoners van de Krimpenerwaard relatief positief ervaren en men is ook bereid zich hiervoor in te zetten – naar mensen en binnen organisaties.

Mate van eenzaamheid

Uit het rapport Maatschappelijke opgaven in relatie tot het bibliothekennetwerk blijkt dat hoe meer stedelijk een gebied is, hoe eenzamer de inwoners zijn. Dit zien we gedeeltelijk terug in de cijfers van de kernen in Krimpenerwaard. In de kern Berkenwoude (niet stedelijk) voelen relatief weinig mensen zich eenzaam vergeleken met de andere kernen, maar ook met het landelijk gemiddelde - niet stedelijk. In Schoonhoven (matig stedelijk) voelen relatief meer mensen zich eenzaam en ligt dat in lijn met het landelijk gemiddelde - matig stedelijk. De weinig stedelijke kernen hebben een lager percentage inwoners die zich eenzaam voelen dan het landelijk gemiddelde - weinig stedelijk.

	Mate van eenzaamheid
Ammerstol	36%
Bergambacht	35%
Berkenwoude	33%
Gouderak	36%
Haastrecht	37%
Krimpen aan de Lek	36%
Lekkerkerk	36%
Ouderkerk aan den IJssel	36%
Schoonhoven	41%
Stolwijk	34%
Vlist	37%

Bron: Maatschappelijke opgaven i.r.t. het bibliothekennetwerk. Themapublicatie eenzaamheid RIGO i.o.v. Probiblio, december 2017
NB: De cijfers op wijkniveau zijn een modelmatige berekening van het RIVM, in deze cijfers zit geen onderscheid tussen eenzaamheid en ernstige eenzaamheid.

Mate van eenzaamheid in context

	Mate van eenzaamheid	Mate van ernstige eenzaamheid

Krimpenerwaard	40%	9%
Niet stedelijk*	35%	6%
Weinig stedelijk*	39%	8%
Matig stedelijk*	40%	8%
Nederland	43%	10%

Bron: Maatschappelijke opgaven in relatie tot het bibliothekennetwerk. Themapublicatie eenzaamheid
RIGO in opdracht van Probiblio, december 2017
NB: de scores zijn gebaseerd op antwoorden op de uitspraken uit de UCLA Loneliness Scale. Uit de antwoorden op deze uitspraken is een schaalscore berekend. Hoe hoger de schaalscore, hoe eenzamer men is. Een score van 3 of hoger is indicatief de aanwezigheid van matige eenzaamheid; een score van 9 of hoger van ernstige eenzaamheid. De percentages in de tabel geven de percentages inwoners weer waarbij matige eenzaamheid of ernstige eenzaamheid aanwezig zou zijn volgens de schaalscores.
*Kern Schoonhoven is matig stedelijk. De kernen Bergambacht, Gouderak, Krimpen aan de Lek en Lekkerkerk zijn weinig stedelijk. De kernen Ammerstol, Berkenwoude, Haastrecht, Ouderkerk aan den IJssel, Stolwijk en Vlist zijn niet stedelijk. Daarom zijn deze drie niveaus van stedelijkheid ook opgenomen in deze tabel.

Trends en ontwikkelingen

In het algemeen geldt dat er door de jaren heen een betere leefsituatie is in Nederland, maar deze verbetert sterk in grote steden met veel achterstanden; de verbetering in de kleinere steden en dorpen blijft verhoudingsgewijs achter. Er is zelfs een afname in voorzieningen op het platteland. In 2010 woonde ruim 30% van de Nederlandse bevolking op het platteland. Door individualisering, vergrijzing en minder voorzieningen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, raken zij sneller in een sociaal isolement. Bijna 30% van de bevolking ervaart gevoelens van eenzaamheid (vooral ouderen (70+) en niet-westerse allochtonen).

Lokale, gesubsidieerde voorzieningen ontwikkelen zich langzaamaan van overwegend aanbodgerichte instellingen naar maatschappelijke ondernemingen – met nieuwe inkomstenwerving, relaties en doelgroepen, vaak via sociale media. We zien een vergroting van zeggenschap van gebruikers van (cultureel) erfgoed en een toename in het digitaal vormgeven of ontsluiten van kunst en cultuur. Dit is vooral voor jongeren een belangrijke toegangspoort tot de culturele sector. Het beeldscherm wordt het primaire lees- en schrijfmedium.

Hoofdstuk 5. Bibliotheekorganisatie Krimpenerwaard

5.1 Algemeen

De Bibliotheek Krimpenerwaard bestaat uit 7 fysieke vestigingen, een digitale bibliotheek en een rijdende bibliotheekvoorziening. Er zijn 14 betaalde parttime krachten (7,5 fte) en ruim 200 vrijwilligers (augustus 2017). De bibliotheekorganisatie is in 2007 ontstaan vanuit 5 beoogde fusiegemeenten met 5 verschillende tarievenstelsels. De gemeentelijke en bestuurlijke samenvoeging tot de gemeente Krimpenerwaard is geëffectueerd in 2015.

Kerngegevens (augustus 2017)

- 188.400 bezoekers, 10.424 leden, 412.690 uitleningen.
- Klanten geven een 8.1 voor dienstverlening.
- 100% van de scholen neemt zaken af uit het aanbod voor het primair onderwijs.
- Wekelijkse taallessen, Taalmaatjes en een Taalhuis vanaf september 2017 (met extra coördinerende medewerker). Taalhuis-activiteiten vinden plaats in Schoonhoven, Bergambacht, Krimpen aan de Lek en Lekkerkerk.
- 730 activiteiten per jaar (groepsbezoeken, lezingen, exposities van lokale kunstenaars, taallessen, historische films, et cetera)
- Exploitatie van de bibliobus via Karmac kost jaarlijks € 75.000 voor 9 sta-uren per week.

Beleidskader Bibliotheek Krimpenerwaard - focus

- Continuïteit en innovatie. In elke kern van de gemeente Krimpenerwaard een passende dienstverlening bieden vanuit de openbare bibliotheek.
- Taalbevordering en -activiteiten (digitalisering) organiseren, ook voor ouderen. Samenwerking met andere instellingen.
- Verhouding betaalde krachten en vrijwilligers bezien om de organisatie professioneel te houden met zoveel vrijwilligers.

Als gevolg van de veranderende functies van de bibliotheek wordt steeds meer ruimte vrijgemaakt voor ontmoeting. De bibliotheek voorziet in een plek waar mensen uit de gemeenschap elkaar kunnen ontmoeten en zich onderdeel kunnen voelen van die gemeenschap. Activiteiten, al dan niet geïnitieerd door de bibliotheek, stimuleren breder gebruik door leden en niet-leden. Hierbij is extra aandacht voor specifieke doelgroepen die de aansluiting dreigen te missen in onze maatschappij. De activiteiten worden zoveel mogelijk georganiseerd in samenwerking met partners.

De Bibliotheek Krimpenerwaard heeft behoefte aan een (met de gemeente) gedeelde visie op spreiding en bereik, waarop ze samen met de gemeente toekomstige acties kan bepalen.

Certificering

Onlangs (oktober 2017) heeft binnen Bibliotheek Krimpenerwaard de audit plaatsgevonden voor de derde certificeringsronde, uitgevoerd door de Stichting Certificering Openbare Bibliotheken (SCOB). SCOB bevordert de kwaliteit van Nederlandse Openbare Bibliotheken. Als onafhankelijke organisatie toetst SCOB op kwaliteit en verzorgt de certificering. Audits helpen bibliotheken om inzicht te krijgen in hun functioneren en toekomstbestendigheid.
Er wordt getoetst op de volgende negen gebieden: leiderschap, strategie, medewerkers, processen, middelen, netwerk, dienstverlening, collectie en gemeente. Deze normelementen zijn met elkaar verbonden en versterken elkaar. De bibliotheek hoeft niet op alle punten even sterk te zijn, maar overall sterk genoeg om de continuïteit te verzekeren.

De bibliotheek ontvangt naar verwachting eind november de bevindingen uit de audit in een concept-rapportage. Zij neemt de aanbevelingen waar mogelijk mee als onderdeel van dit Gebiedsplan.

Doelgroepen bibliotheek Krimpenerwaard
De Bibliotheek Krimpenerwaard is er voor alle inwoners van de gemeente Krimpenerwaard. Bij het stellen van prioriteiten richt de bibliotheek zich vooral op de kwetsbaardere groepen en minder mobiele groepen zoals jeugd, senioren en laaggeletterden.

Trends en ontwikkelingen

Het aantal bemande bibliotheekvestigingen is in Nederland tussen 2012 en 2016 afgenomen met ruim 17% (van 982 naar 808). Basisbibliotheken bedienen daardoor gemiddeld meer inwoners (104.863) en meer gemeenten (2,55). Er is sprake van een paradox: voorzieningen moeten vaak sluiten door krimp, maar de krimp neemt ook toe als goede werkgelegenheid en voorzieningen niet (langer) beschikbaar zijn.

Er is een toename van mini-servicepunten, steunpunten in onderwijs- en zorginstellingen, en afhaalpunten. Er zijn steeds meer vormen - van Boekspots en bezorgdiensten tot strandbibliotheken en de Bibliotheek *op het station* - en invullingen van 'bibliotheken' wat betreft openingstijden, bemanning, het al dan niet aanwezig zijn van een collectie en services. Daarnaast delen bibliotheken om kosten te besparen vaker hun huisvesting met andere instellingen. Onder andere in het kader van de Bibliotheek *op school* neemt het aantal vestigingen in scholen toe.

Bemensing

Het aantal betaalde krachten binnen de Bibliotheek Krimpenerwaard blijft over de jaren redelijk gelijk, het aantal vrijwilligers stijgt met sprongen.

Aantal medewerkers, fte's en vrijwilligers in Bibliotheek Krimpenerwaard

	2014	2015	2016
Aantal medewerkers	13	13	13
Aantal fte's	8,0	8,0	8,0
Aantal vrijwilligers	100	100	175

Bron: Jaarverslag Bibliotheek Krimpenerwaard

De sfeer onder de betaalde medewerkers is goed, net als de attitude rond de dienstverlening die in de tijd is mee veranderd met het bibliotheekwerk. Enige cultuurverschillen in de vestigingen zijn te bespeuren, wat overigens normaal is. Sinds kort rouleren arbeidskrachten flexibel over twee vestigingen in plaats van dat ze één vaste standplaats hebben. Vrijwilligers worden daarentegen meer vestigingsgericht ingezet. De bibliotheekdirecteur wordt betaald voor 24 uur per week. Er bestaat binnen de bibliotheekorganisatie sociaal beleid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Gebruik leden

Was er in 2015 nog een daling ten opzichte van 2014, in 2016 is het totaalaantal leden licht toegenomen sinds 2015. Dit komt door de toename van jeugdleden. Het aantal volwassen leden is in 2016 licht afgenomen ten opzichte van 2015. In Bergambacht en Ouderkerk is het aantal leden iets toegenomen in 2016 in vergelijking met 2015. In de overige vestigingen is het aantal leden hetzelfde gebleven of licht gedaald (Gouderak, Lekkerkerk).

Aantal leden op peildatum 31 december

Vestiging	2014	2015	2016
Krimpenerwaard Ammerstol	222	207	208
Krimpenerwaard Bergambacht	2.206	2.161	2.291
Krimpenerwaard Gouderak	466	461	444
Krimpenerwaard Krimpen	1.248	1.211	1.211
Krimpenerwaard Lekkerkerk	1.711	1.687	1.679
Krimpenerwaard Ouderkerk	656	650	664
Krimpenerwaard Schoonhoven	3.211	3.154	3.156
Bus Berkenwoude	160	159	167
Bus Haastrecht	240	215	240
Bus Stolwijk	319	330	348
Bus Vlist	43	42	41
Totaal Krimpenerwaard	10.482	10.277	10.449

Bron: Jaarverslag Bibliotheek Krimpenerwaard

Aantal bezoekers

In 2016 waren er ruim 188.000 bezoekers en 98.000 bezoeken op de website.
Het aantal bezoekers is in 2016 heel licht toegenomen ten opzichte van 2015, maar is gedaald in vergelijking met 2014.
In alle vestigingen is een afname van het aantal bezoekers vanaf 2014. In Ouderkerk, Ammerstol, Schoonhoven en met name Lekkerkerk zien we een toename in 2016 vergeleken met 2015, in Bergambacht een lichte afname.

Aantal bezoekers per jaar

Regio (wijk, gemeente, provinice of land)	2014	2015	2016
Krimpenerwaard Ammerstol	6.005	4.960	5.627
Krimpenerwaard Bergambacht	31.490	31.286	30.622
Krimpenerwaard Gouderak	14.471	14.478	14.111
Krimpenerwaard Krimpen*	24.424	22.116	17.684
Krimpenerwaard Lekkerkerk	46.160	47.000	50.473
Krimpenerwaard Ouderkerk	16.106	14.105	14.212
Krimpenerwaard Schoonhoven	55.850	54.122	55.667
Totaal Krimpenerwaard	194.506	188.067	188.396

Bron: Jaarverslag Krimpenerwaard
* Voor de vestiging Krimpen aan de Lek geldt dat het aantal bezoekers voor de bibliotheek na november 2016 lastig is te benoemen vanwege de partnerconstructie in het Cultuurhuis. Er wordt sinds die tijd wel een duidelijke stijging geconstateerd van het aantal bezoekers aldaar.

Aantal activiteiten

De bibliotheek heeft in 2015 in totaal 785 activiteiten georganiseerd en 555 in 2016 (beide keren minder dan gemiddeld in Zuid-Holland). De meeste activiteiten betroffen de kernfuncties leesbevordering en kennismaking met cultuur.

Aantal activiteiten naar soort c.q. bibliotheekfunctie in 2015 en 2016

Regio (gemeente, provincie)	1. Leesbevordering en kennismaking met literatuur		2. Educatie en ontwikkeling		3. Kunst en cultuur		4. Ontmoeting en debat		5. Kennis en informatie	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Krimpenerwaard	534	380	132	60	78	60	41	15	- *	40
Zuid-Holland - gemiddeld	343	524	350	313	83	113	88	41	29	39

Bron: KB Wsob, 2015 en 2016
* Hierover zijn in 2015 geen gegevens bij de KB geregistreerd.

Aantal exposities

Vestiging	2014	2015	2016
Krimpenerwaard Ammerstol	5	8	10
Krimpenerwaard Bergambacht	12	12	12
Krimpenerwaard Gouderak	6	6	6
Krimpenerwaard Krimpen a/d Lek	6	6	3
Krimpenerwaard Lekkerkerk	7	8	3
Krimpenerwaard Ouderkerk	6	6	3
Krimpenerwaard Schoonhoven	11	15	17
Totaal Krimpenerwaard	53	61	54

Bron: Jaarverslag Krimpenerwaard

Digitalisering

De bibliotheek ontwikkelt zich en innoveert in snel tempo op digitaal gebied, om zo haar diensten en meerwaarde ook op dit gebied te kunnen aanbieden. De activiteiten beslaan de volgende terreinen:

Digitaal werken en studeren in de vestigingen
In alle vestigingen is gratis Wifi aanwezig. Er zijn goed ingerichte werk- en studieplekken waarvan iedereen gebruik kan maken. En heeft iemand zelf geen beschikking over een laptop of tablet, dan kan hij of zij werken of studeren op een pc van de bibliotheek.

Uitlenen van e-books
Het uitlenen van e-books neemt toe (aantal uitgeleende e-books was in 2016 ruim 10.000).

Digitale communicatie
In 2016 is een Facebook-pagina opgericht voor leerkrachten van het basisonderwijs. Via deze pagina krijgen zij tips over leesbevordering. In 2016 had de pagina al 50 gebruikers. In 2017 neemt dit aantal verder toe.
Ook heeft de bibliotheek een algemene Facebook-pagina, met nieuws over programmering, collectie, activiteiten et cetera. De posts worden goed bekeken. Daarnaast wordt er actief getwitterd.
Bovendien gaan er maandelijks nieuwsbrieven naar ongeveer 300 mailadressen.
De communicatie van de klant naar de bibliotheek verloopt eveneens steeds meer digitaal. De ‘Bibliotheek Wise App’ maakt onder andere het reserveren en verlengen van uitleen van boeken gemakkelijker. Daarnaast kunnen klanten zien welke items zij in huis hebben en wanneer deze retour moeten. Ook waarschuwt de app klanten vanaf drie dagen voordat zij de geleende materialen moeten inleveren. De app bevat verder de mogelijkheid een verlanglijstje met titels aan te maken. In 2016 werden ruim 25.000 uitleveringen van boeken gereserveerd via deze app. Het is ook mogelijk om via de bibliotheek digitale e-books te lenen.

Digitale educatie

Mensen die internet nog niet gebruiken, kunnen bij de bibliotheek terecht voor digitale ontdekcursussen: Klik & Tik. De bibliotheek is hiermee in 2016 begonnen, in drie vestigingen. Er is veel belangstelling. Een belangrijke doelgroep voor deze cursussen zijn de ouderen. In 2017 heeft de bibliotheek het aantal Klik & Tik-cursussen verder uitgebreid. Ook verzorgt de bibliotheek sinds 2016 digitale vervolgcursussen voor mensen die al hebben kennisgemaakt met de digitale wereld, maar nog ondersteuning nodig hebben: Digisterker. Ook hiervoor is de belangstelling goed en is het aantal cursussen in 2017 uitgebreid. De cursussen worden door vrijwilligers gegeven. Naast deze cursussen vinden in veel vestigingen met grote regelmaat tablet-cafés plaats: laagdrempelige café-achtige bijeenkomsten waar mensen kunnen binnenlopen met vragen over hun tablet of telefoon. Men is bezig om deze activiteiten te bundelen in een regionaal digiTaalhuis. Er wordt op dit gebied ook samengewerkt met andere organisaties in de regio.

Bereikbaarheid

In 2016 was de gemiddelde afstand van burgers tot de Bibliotheek in Zuid-Holland 1,6 kilometer. In Nederland is dit gemiddeld 1,9. Zuid-Holland en Utrecht hebben gemiddeld de kortste afstand tot de Bibliotheek. In de Krimpenerwaard is dit 1,8 km, waarmee de afstand iets hoger ligt dan gemiddeld in Zuid-Holland. In de wijken Berkenwoude, Stolwijk en Vlist is de gemiddelde afstand tot aan de bibliotheek duidelijk groter dan gemiddeld in de Krimpenerwaard. In Stolwijk en Vlist (en ook Haastrecht) organiseert de bibliotheek wel 9 sta-uren per week met een Karmac-bibliobus. De kleinste afstand tot de bibliotheekvoorziening is in Ammerstol, Krimpen aan de Lek, Lekkerkerk en Schoonhoven.

Op basis van de afstand is gekeken hoeveel minuten het vergt om de bibliotheekvoorziening in de Krimpenerwaard te bereiken, afgezet tegen een gemiddelde reistijd en de reisbereidheid die van bibliotheekleden bekend is. Zie hiervoor onderstaande tabel.

Afstand (in minuten) tot bibliotheekvoorziening en beoordeling reistijd en reisbereidheid

Kern	Met de fiets	Lopend	Met de auto
Ammerstol	1,6	6,4	1,0
Bergambacht	3,7	14,0	1,4
Gouderak	3,0	11,5	1,1
Krimpen aan de Lek	2,3	9,0	0,9
Lekkerkerk	3,0	11,5	1,1
Ouderkerk	4,7	18,2	1,8
Schoonhoven	3,0	11,5	1,1
Haastrecht (exclusief 2 x per week 2 sta-uren = totaal 4 sta-uren)	11,3	42,9	4,3
Vlist (exclusief 1 x per week 0,5 sta-uren)	13,6	54,5	5,2
Berkenwoude (exclusief 1 x per week 1,5 sta-uren)	23,1	85,7	8,8
Stolwijk (exclusief 2 x per week 1,5 sta-uren = totaal 3 sta-uren)	19,4	75,0	7,5
Totaal Krimpenerwaard (inclusief Bergstoep)	6,3	24,0	2,4

Bron: Probiblio, 2017

NB: In rood is de score gepresenteerd van de reistijd boven de maximaal gewenste reisbereidheid in het land. Oranje presenteert de score van de reistijd boven de gemiddelde reistijd in het land. In bovenstaande beoordeling is zoals aangegeven de aanwezigheid van de Karmac-bibliobus in Haastrecht, Vlist, Stolwijk en Berkenwoude niet meegenomen, waarmee natuurlijk wel de grote afstand wordt overbrugd.

Tegenwoordig biedt de Bibliotheek Krimpenerwaard met vrijwilligers haar leden thuisbezorg-dienstverlening (van boeken) aan, maar de doelgroep maakt weinig gebruik van de service.

Openingstijden

Het aantal openingsuren per week binnen Bibliotheek Krimpenerwaard is per september 2017 ietwat verruimd ten opzichte van de periode daarvoor.

Aantal openingsuren per week, per vestiging

Vestiging	Vóór 1 september 2017	Per 1 september 2017
Krimpenerwaard Ammerstol	6,5	6,5
Krimpenerwaard Bergambacht	17,0	23,0
Krimpenerwaard Gouderak	8,5	9,0
Krimpenerwaard Krimpen aan de Lek	35,0	38,5
Krimpenerwaard Lekkerkerk	25,0	26,0
Krimpenerwaard Ouderkerk	7,5	7,5
Krimpenerwaard Schoonhoven	31,0	33,0
Totaal Krimpenerwaard	130,5	143,5

Bron: Probiblio, 2017
NB: de bibliotheek kent twee vormen van dienstverlening: 'full service' en ‘lezen en lenen’. Per 1 september 2017 kent de bibliotheek 40,5 openingsuren ‘lezen en lenen’.

Klanttevredenheid

Leden zijn tevreden over de Bibliotheek Krimpenerwaard. De klanttevredenheid is in 2016 licht toegenomen ten opzichte van 2014 en 2015.

Vestiging	2014	2015	2016
Krimpenerwaard Ammerstol	7.9	7.9	
Krimpenerwaard Bergambacht	8.0	8.0	8.3
Krimpenerwaard Gouderak	8.2	8.2	
Krimpenerwaard Krimpen aan de Lek	7.7	7.7	7.8
Krimpenerwaard Lekkerkerk	8.0	8.0	8.1
Krimpenerwaard Ouderkerk	7.8	7.8	
Krimpenerwaard Schoonhoven	7.8	7.8	8.0
Totaal Krimpenerwaard	7.9	7.9	8.1

Bron: Jaarverslag Bibliotheek Krimpenerwaard / KTO Krimpenerwaard

Samenwerking

De Bibliotheek Krimpenerwaard werkt veel en graag samen met (lokale) partners om haar doelen beter te bereiken. De bibliotheek geeft aan dat de samenwerking in het algemeen goed gaat en dat partners ook graag samenwerken met de bibliotheek. De samenwerking en afstemming met de gemeente Krimpenerwaard (bestuurlijk en ambtelijk) kreeg recent een nieuwe, positieve impuls.

Rondom de Bibliotheek Krimpenerwaard bestaan vele (potentiële) samenwerkingsorganisaties in de gemeente Krimpenerwaard, zie de figuur hierna. De sociale kaart, die gebaseerd is op vragenlijsten onder partners, is een netwerkvisualisatie van bestaande samenwerkingen tussen organisaties in het sociaal domein in de Krimpenerwaard. De visualisatie geeft aan:

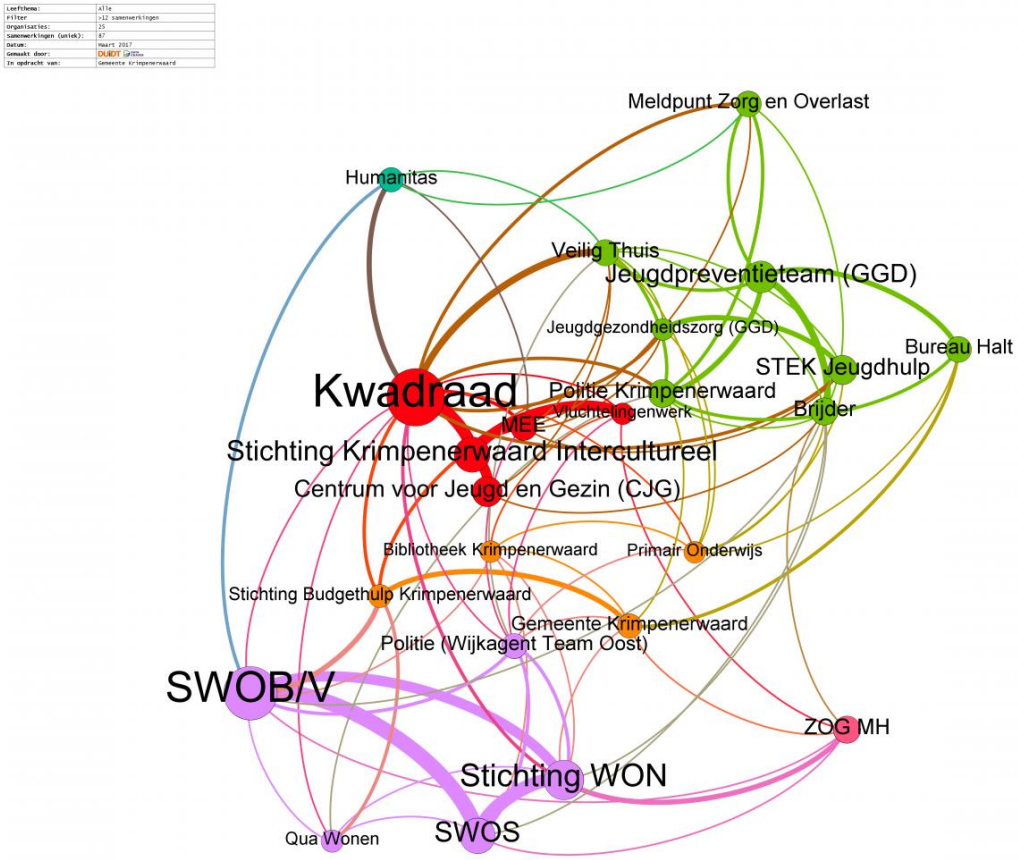
- de samenwerkingsorganisaties (bolletjes)
- de samenwerkingsrelatie (lijntjes)

- welke organisaties veel samenwerken (grootte van de bolletjes)
- twee organisaties die veel samenwerken (dikte van de lijntjes)
- cluster van organisaties die vaker met elkaar samenwerken (de kleuren)
- structuur van het netwerk (lay-out van het netwerk)

De visualisatie toont een beeld van de samenwerking, op basis van kwantitatief onderzoek en zelfbeoordeling onder instellingen en dienstverleners in de gemeente Krimpenerwaard. Daarnaast kan het opportuun zijn om, wellicht ook meer kwalitatief, na te gaan hoe de tevredenheid met de samenwerking wordt ervaren. Bovenal kan worden geconcludeerd dat de Bibliotheek Krimpenerwaard inderdaad 'midden in' het lokale netwerk staat met relaties met vele samenwerkingspartners, waarbij de nabije, geclusterde en relatief dikke samenwerkingslijn met de gemeente vooral opvalt.

In de hierna volgende paragraaf is (indien mogelijk) per kern aangegeven met welke organisatie de Bibliotheek Krimpenerwaard samenwerkt.

Sociale kaart gemeente Krimpenerwaard (totaalbeeld)



Bron: Duidt (i.o.v. gemeente Krimpenerwaard), 2017

5.2 Bibliotheekvoorzieningen in kernen

In deze paragraaf is per kern en voorziening een overzicht opgenomen. Het overzicht bevat onder andere de volgende informatie:

- Kernwoorden en koers per kern. De kernen hebben onder begeleiding van de gemeente een proces doorgemaakt waarin zij in kernwoorden de eigenheid van hun kern aangeven en de koers voor de toekomst bepalen.
- Een kort overzicht per kern en voorziening, van de dienstverlening, samenwerking van de bibliotheek en beoordeling van de kernfuncties van de openbare bibliotheek. De beoordeling is gebaseerd op cijfers uit 2016, waaraan een objectivering ten grondslag ligt (zie de beoordelingstabel in bijlage 5). Uit het gesprek met de directeur van de bibliotheek bleek dat in 2017 de bibliotheek haar activiteiten, zoals bijvoorbeeld het aanbieden van digitale cursussen, verder ontwikkelt.
- Korte beoordeling van de voorziening (locatie, pand – inclusief vierkante meterprijzen, exclusief gas, water en licht – en inrichting) ter plekke, inclusief sfeerfoto's, op basis van een codelijst observaties in het kader van gewenste objectivering (zie bijlage 4).

De voorzieningen in de kernen vormen ook een geheel aan bibliotheekvoorzieningen voor alle inwoners in de gemeente Krimpenerwaard. De Bibliotheek Krimpenerwaard fungeert in die zin met de (fysieke) vestigingen en mobiele voorzieningen in de kernen als de centrale toegangspoort tot informatie en cultuur. Zij wordt fysiek en virtueel vormgegeven in voorzieningen voor informatie, educatie, cultuur, ontspanning en ontmoeting. De bibliotheek draagt dit uit door een samenhangend stelsel van activiteiten te ontplooien, die terug te voeren zijn naar haar kernfuncties. Deze kernfuncties in de diverse kernen zijn geen op zichzelf staande onderdelen, maar sluiten op elkaar aan en versterken elkaar. Goed voorbeeld is het Taalhuis dat (met activiteiten) een kernoverstijgend bereik kent.

Ammerstol




WI FI
de Bibliotheek
Krimpenerwaard




SIL DE GRAAF




de Bibliotheek
Krimpenerwaard

kenmerken van kern (1.580 inwoners)	kernwoorden	initiatiefrijk, solidair, vrij
	koers	ruimte bieden aan initiatief
	specifieke demografische kenmerken	relatief veel 45- tot 64-jarigen
		nauwelijks niet-westerse allochtonen
	specifieke sociaal-economische kenmerken	gemeentebreed: relatief laag opleidingsniveau

activiteiten per vestiging 2016

	aantal bezoekers	5.627
	aantal leden	208

uitsplitsing activiteiten per bibliotheekfunctie

informatie verstrekken		☺
ontwikkeling en educatie		☺
lezen en literatuur		☺☺
ontmoeting en debat		-
kunst en cultuur		☺☺☺

voorziening

locatie	☺☺	kleine voorziening, is (diep) in een woonwijk gelegen. als servicepunt binnen basisschool. omlopen is nodig om de voordeur van de voorziening te bereiken en een paar deuren voor het bibliotheeklokaal.
pand (€ 61 per m^2 per jaar)	☺☺☺	iets gedateerd maar redelijk schoolpand voor de omgeving. zichtbaarheid – als de bezoeker voor de deur staat – is redelijk.
inrichting	☺☺☺	gewoon, redelijk
bijzonderheden		weinig parkeervoorziening, veel buitenspeelruimte voor kinderen direct aan de school gelegen. extra verkeersbord om de weg naar de bibliotheek te wijzen. in dorpscentrum op dorpsplein (bij de kerk) is vrijdagmarkt, waar relatief gezien meer traffic is.

Bergambacht













kenmerken van kern (5.205 inwoners)	kernwoorden	ondernemend, betrokken, veelzijdig
	koers	ondernemerscultuur en centrale ligging benutten
	specifieke demografische kenmerken	nauwelijks niet-westerse allochtonen
	specifieke sociaal-economische kenmerken	gemeentebreed: relatief laag opleidingsniveau

activiteiten per vestiging 2016

	aantal bezoekers	30.622
	aantal leden	2.291

uitsplitsing activiteiten per bibliotheekfunctie

informatie verstrekken		☺☺☺☺☺
ontwikkeling en educatie		☺☺☺☺
lezen en literatuur		☺☺☺☺☺
ontmoeting en debat		☺
kunst en cultuur		☺☺☺

voorbeelden van samenwerking

SWOBV, wijkverpleging en terminale thuiszorg	maandelijks 'inrolspreekuur' voor mensen met beperking en mantelzorgers
Koninklijke Visio (expertisecentrum voor slechtziende en blinde mensen)	regelmatig spreekuren over omgaan met visuele beperking
gewichtsconsulente	maandelijks spreekuur
interculturele ontmoetingsgroep Bergambacht	tweewekelijkse bijeenkomst voor mensen van westerse en niet-westerse afkomst, met veel tijd voor ontmoeting, (taal)educatie, praktische ondersteuning en creatieve activiteiten
Stichting KIC	wekelijkse taallessen en taalmaatjes

voorziening

locatie	☺☺	voorziening is (diep) in een woonwijk gelegen. solitair. ver van het dorpscentrum af gelegen (inclusief kerk). in het dorpscentrum is een deel van het ambtelijk apparaat gevestigd.
pand (€ 87 per m^2 per jaar)	☺☺☺	redelijk pand voor de omgeving, goed onderhouden. door grootte heeft het impact.
inrichting	☺☺☺☺	goed verzorgd, met kleur, netjes. voor alle leeftijden, goed om te verblijven; studieruimte en leestafel aanwezig.
bijzonderheden		redelijke parkeervoorziening, leuke buitenspeelruimte voor kinderen direct aan de bibliotheek gelegen. expositieruimte.

Gouderak















kenmerken van kern (2.635 inwoners)	kernwoorden	landelijk, saamhorig, kwetsbaar
	koers	bevolking versterken en activeren
	specifieke demografische kenmerken	nauwelijks niet-westerse allochtonen
	specifieke sociaal-economische kenmerken	gemeentebreed: relatief laag opleidingsniveau
		relatief veel lage inkomens

activiteiten per vestiging 2016

	aantal bezoekers	14.111
	aantal leden	333

uitsplitsing activiteiten per bibliotheekfunctie

informatie verstrekken		☺☺
ontwikkeling en educatie		☺☺☺☺
lezen en literatuur		☺☺☺
ontmoeting en debat		-
kunst en cultuur		☺☺

voorziening

locatie	☺☺☺	servicevoorziening is (diep) in een woonwijk gelegen, aan doodlopende weg. samen in basisschool-voorziening. van het dorpscentrum af gelegen (inclusief kerk).
pand (€ 119 per m^2 per jaar)	☺☺☺☺	nieuw, mooi pand voor de omgeving. bekendheid onder inwoners is groot. zichtbaarheid vanaf buiten van de bibliotheek is zeer beperkt.
inrichting	☺☺☺☺	goed verzorgd, voor alle leeftijden, dus ook volwassenen.
bijzonderheden		redelijke parkeervoorziening, veel buitensport voor kinderen direct aan de school gelegen. expositieruimte. hier ook 'SRV-wagen' (van Accent) tegengekomen.

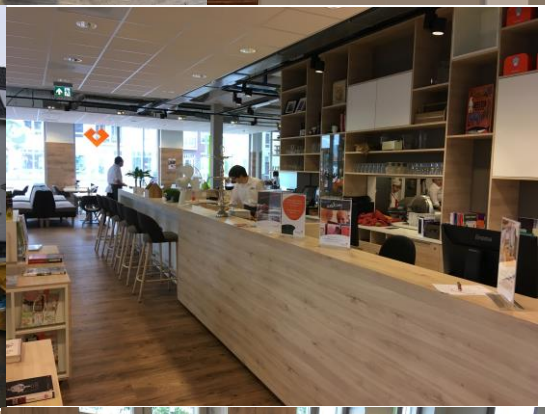
Krimpen aan de Lek



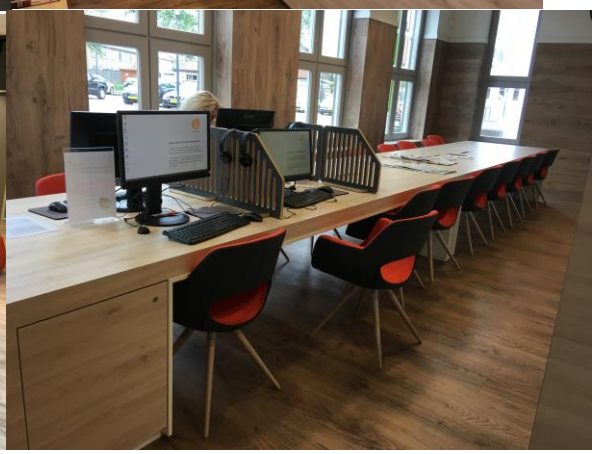












kenmerken van kern (6.650 inwoners)	kernwoorden	bedrijvig, gezamenlijk, burgerschap
	koers	sociale samenhang en economisch profiel ontwikkelen
	specifieke demografische kenmerken	nauwelijks niet-westerse allochtonen
	specifieke sociaal-economische kenmerken	gemeentebreed: relatief laag opleidingsniveau
		relatief veel lage inkomens

activiteiten per vestiging 2016

	aantal bezoekers	19.292
	aantal leden	1.211

uitsplitsing activiteiten per bibliotheekfunctie

informatie verstrekken		☺☺☺☺☺
ontwikkeling en educatie		☺☺☺☺
lezen en literatuur		☺☺☺
ontmoeting en debat		☺
kunst en cultuur		☺

voorbeeld van samenwerking

Koninklijke Visio (expertisecentrum voor slechtziende en blinde mensen)	regelmatig spreekuren over omgaan met visuele beperking
Historische vereniging	cursussen en lezingen organiseren
SWOS en SWOB	gezamenlijke activiteiten organiseren
Dagbesteding Krimpenerwaard	exploiteert het horecagedeelte in het Cultuurhuis en heeft een functie buiten de openingstijden van de bibliotheek

voorziening

locatie	☺☺☺☺☺	MFA-voorziening (Cultuurhuis) met bibliotheek in dorpscentrum. heel goede bibliotheekfunctie in de plint (begane grond).
pand (€ 98 per m^2 per jaar)	☺☺☺☺☺	mooie nieuwbouwvestiging. Cultuurhuis ook eye catcher in het dorp. heeft 10 jaar geduurd tot realisatie (januari 2017 geopend).
inrichting	☺☺☺☺☺	mooie, lichte inrichting. goed op elkaar afgestemd, ook qua integratie met theater, horecavoorziening, toiletgroepen.
bijzonderheden		parkeervoorziening is goed. de overige voorzieningen in het dorpscentrum idem kwaliteit. buitenruimte moet nog wat meer aangelegd. de overige culturele functies in het Cultuurhuis moeten verder tot wasdom komen. er wordt samengewerkt een horeca-exploitant.

Lekkerkerk



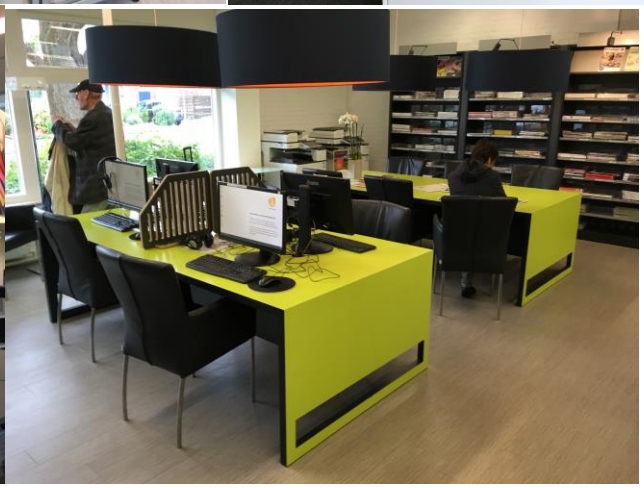












kenmerken van kern (7.720 inwoners)	kernwoorden	sportief, makkelijk, groepsgericht
	koers	profileren als aantrekkelijk hedendaags forensendorp
	specifieke demografische kenmerken	relatief veel 65-plussers
		nauwelijks niet-westerse allochtonen
	specifieke sociaal-economische kenmerken	gemeentebreed: relatief laag opleidingsniveau

activiteiten per vestiging 2016

	aantal bezoekers	50.473
	aantal leden	1.679

uitsplitsing activiteiten per bibliotheekfunctie

informatie verstrekken		☺☺☺☺
ontwikkeling en educatie		☺☺☺☺☺
lezen en literatuur		☺☺☺☺☺
ontmoeting en debat		☺
kunst en cultuur		☺

voorbeelden van samenwerking

vo	2 tentoonstellingen door brugklassers, met officiële opening met genodigden
vmbo	bezoek van 40 leerlingen die via lezen van e-books lid waren geworden. Activiteit in het kader van leesbevordering
vwo	examenopdracht literatuurlessen wordt jaarlijks in bibliotheek gepresenteerd
Leprastichting	Haakathon: zoveel mogelijk 'teckels' haken, opbrengst voor Leprastichting
Stichting WON	wandkleed voor stichting WON ontworpen en gemaakt door de dames van het haak- en breicafé
	2 keer per week spreekuur
Koninklijke Visio (expertisecentrum voor slechtziende en blinde mensen)	regelmatig spreekuren over omgaan met visuele beperking
GGZ Midden Holland	wekelijks spreekuur, voor psychisch kwetsbare mensen. Dit is in samenwerkring met bibliotheek opgezet
Hospice Midden Holland	maandelijks spreekuur over terminale zorg

voorziening

locatie	☺☺☺☺☺	voorziening is in de rand van het dorpscentrum gesitueerd; locatie is goed. solitair met inhuizing van lokaal welzijn.
pand (€ 60 per m^2 per jaar)	☺☺☺	beetje gedateerd pand, kleine ingang.
inrichting	☺☺☺☺☺	de inrichting ziet er goed uit. knap gedaan gegeven de kaders. plek voor ontmoeting voor jongeren is wat beperkt. ook ruimte voor exposities.

bijzonderheden	parkeren kan in de directe omgeving. heel goed is, dat – met financiële hulp van de gemeente – de kantoren en overlegruimtes verschoven zijn naar de achterzijde. Hierdoor is de voorkant beter ingericht voor kinderen en wordt contact met de straatzijde gemaakt. er zijn ideeën om een etage boven op het gebouw te bouwen. gebouw is van stichting Bibliotheekgebouw Lekkerkerk.

Ouderkerk aan den IJssel

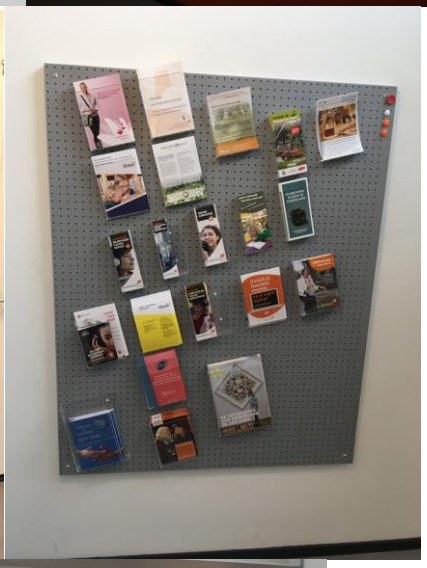
















kenmerken van kern (5.650 inwoners)	kernwoorden	strikt, ijverig, enclave
	koers	nijvere dorps-gemeenschap benutten
	specifieke demografische kenmerken	nauwelijks niet-westerse allochtonen
	specifieke sociaal-economische kenmerken	gemeentebreed: relatief laag opleidingsniveau

activiteiten per vestiging 2016

	aantal bezoekers	14.212
	aantal leden	664

uitsplitsing activiteiten per bibliotheekfunctie

informatie verstrekken		☺☺
ontwikkeling en educatie		☺☺
lezen en literatuur		☺☺☺
ontmoeting en debat		-
kunst en cultuur		☺☺

voorbeelden van samenwerking

Koninklijke Visio (expertisecentrum voor slechtziende en blinde mensen)	regelmatig spreekuren over omgaan met visuele beperking
bibliotheek, Streekarchief Midden Nederland en historische verenigingen	informatie en ontmoeting met als thema: verleden van woonplaats en regio

voorziening

locatie	☺☺	servicevoorziening is buiten het dorpscentrum, in een goede MFA-constructie De Spil met basisschool en apotheek.
pand (€ 133 per m^2 per jaar)	☺☺	pand is in redelijke staat aan doorgaande weg van en naar centrum. de zichtbaarheid vanaf buiten bibliotheek is zeer beperkt. situering van bibliotheek in pand zelf kent beperkingen (letterlijk en figuurlijk hoogdrempelig).
inrichting	☺☺☺☺	inrichting is redelijk goed en netjes gegeven de kaders.
bijzonderheden		hoogdrempeligheid in het pand is met goede marketing en communicatie getracht te verlagen. beperkt parkeren voor de voorziening is mogelijk.

Schoonhoven















kenmerken van kern (12.180 inwoners)	kernwoorden	kleinstedelijk, authentiek, gemoedelijk
	koers	authentiek centrum voor ambacht en hedendaags design
	specifieke demografische kenmerken	10% niet-westerse allochtonen
	specifieke sociaal-economische kenmerken	gemeentebreed: relatief laag opleidingsniveau gebiedspromotie: Schoonhoven als Zilverstad

activiteiten per vestiging 2016

	aantal bezoekers	55.667
	aantal leden	3.156

uitsplitsing activiteiten per bibliotheekfunctie

informatie verstrekken		☺☺☺☺☺
ontwikkeling en educatie		☺☺☺☺☺
lezen en literatuur		☺☺☺☺☺
ontmoeting en debat		☺
kunst en cultuur		☺☺☺☺

voorbeelden van samenwerking

SWOS en SWOB	gezamenlijke lezing van Steffie van Oord, over honderdjarigen, voor 'levensboekenschrijvers', bezocht door 49 mensen.
De Taalwinkel	cursus 'korte verhalen schrijven' van 4 ochtenden, 10 deelnemers
Koninklijke Visio (expertisecentrum voor slechtziende en blinde mensen)	regelmatig spreekuren over omgaan met visuele beperking
gewichtsconsulente	maandelijks spreekuur
bibliotheek, Streekarchief Midden Nederland en historische verenigingen	informatie en ontmoeting met als thema: verleden van woonplaats en regio
Historische vereniging	cursus 'Schoonhovologie' met examen en vervolgcursus (20 deelnemers)

voorziening

locatie	☺☺	in totaal Schoonhoven is bibliotheeklocatie wellicht goed, voor passanten en anderen is de locatie aan rand van een woonwijk (5-10 minuten) redelijk ver van centrum (solitair). voor Schoonhoven-Noord, ‘doelgroep-kern’ is de vestiging ook ‘niet nabij’. in Schoonhoven zetelen college van B&W en gemeentepolitiek. gemeenteambtenaren moeten vaak naar Schoonhoven voor onder meer overleg met wethouders.

		NB: ambtelijk apparaat is over diverse kernen verdeeld.
pand (€ 81 per m^2 per jaar)	☺☺☺	het is wat gedateerd pand, door grootte heeft het wel impact. mooie grote pui.
inrichting	☺☺☺☺☺	inrichting is knap gedaan. ziet er goed uit met moderne materialen en retail-denken en goede marketing. veel zitgelegenheid, studieplekken, verblijf is aangenaam.
bijzonderheden		groot expositiegedeelte en mogelijkheden om films te vertonen. voor debat en lezingen wordt het middenpad soms vrijgemaakt voor publiek en een plenaire setting. een stilte-overlegruimte wordt gemist.

Berkenwoude



kenmerken van kern (1.670 inwoners)	kernwoorden	samen, behoudend, rust
	koers	hoogwaardig landelijk woon- en leefmilieu versterken
	specifieke demografische kenmerken	relatief veel 0- tot 14-jarigen
		nauwelijks niet-westerse allochtonen
	specifieke sociaal-economische kenmerken	gemeentebreed: relatief laag opleidingsniveau
		relatief veel hoge inkomens

activiteiten per vestiging 2016

	aantal bezoekers bus	niet bijgehouden
	aantal leden	167

uitsplitsing activiteiten per bibliotheekfunctie

informatie verstrekken		-
ontwikkeling en educatie		-
lezen en literatuur		☺☺☺☺
ontmoeting en debat		-
kunst en cultuur		-

voorziening

locatie	bibliobus-voorziening met zeer beperkte sta-uren. alternatieve plekken voor bibliobus zijn beperkt
pand	niet van toepassing
inrichting	niet van toepassing
bijzonderheden	niet van toepassing

Haastrecht










kenmerken van kern (4.030 inwoners)	kernwoorden	zelfbewust, ontspannen, harmonieus
	koers	gebruikmaken van authentieke identiteit
	specifieke demografische kenmerken	relatief veel 45- tot 64-jarigen
		nauwelijks niet-westerse allochtonen
	specifieke sociaal-economische kenmerken	gemeentebreed: relatief laag opleidingsniveau
		relatief veel hoge inkomens

activiteiten per vestiging 2016

	aantal bezoekers bus	niet bijgehouden
	aantal leden	215

uitsplitsing activiteiten per bibliotheekfunctie

informatie verstrekken		-
ontwikkeling en educatie		-
lezen en literatuur		☺☺☺
ontmoeting en debat		-
kunst en cultuur		-

voorziening

locatie	bibliobus-voorziening met beperkte sta-uren. er zijn goede sta-plekken voor bibliobus.
pand	niet van toepassing
inrichting	niet van toepassing
bijzonderheden	mooie en grote cultuurvoorziening van Concordia aan rand van dorpscentrum gevestigd.

Stolwijk






Krimpenerwaard
INZAMELSTATION
Krimpenerwaard
Werp eens een blik in de glasbak!
GLAS
SIROOP
PEARL
Vanaf april 2017 kunt u óók metalen verpakkingen inleveren in de glasbak.
Zo bespaart u kosten, want u vermindert hiermee het restafval.
Wel
Niet
AFVAL


FRED DELFGAAUW

kenmerken van kern (5.135 inwoners)	kernwoorden	nijverig, traditioneel, nuchter
	koers	ondernemersklimaat versterken
	specifieke demografische kenmerken	nauwelijks niet-westerse allochtonen
	specifieke sociaal-economische kenmerken	gemeentebreed: relatief laag opleidingsniveau

activiteiten per vestiging 2016

	aantal bezoekers bus	niet bijgehouden
	aantal leden	348

uitsplitsing activiteiten per bibliotheekfunctie

informatie verstrekken		-
ontwikkeling en educatie		-
lezen en literatuur		☺☺☺☺☺
ontmoeting en debat		-
kunst en cultuur		-

voorziening

locatie	bibliobus-voorziening met beperkte sta-uren. er zijn goede, ook betere, sta-plekken voor bibliobus (nu aan rand van dorp). bekendheid onder inwoners van bibliobuslocatie lijkt aanwezig. Stolwijk kent redelijk leuk, aantrekkelijk centrum met (enige) gemeentekantoor voor haar inwoners (klantencontactcentrum) en kantoor voor ambtelijk apparaat.
pand	niet van toepassing
inrichting	niet van toepassing
bijzonderheden	zelforganiserende bibliotheekplek ingericht door bewonersgroep in brede voorziening (de Stolp/het Kwartier). bibliotheek heeft in opstartfase meegedacht en kasten beschikbaar gesteld, daarna niet betrokken gebleven. kwaliteit en beheer van boeken en bereikbaarheid zijn beperkt. recent is gestart met dBos-pilot op basisschool, die aandacht en focus vergt voor succes; evaluatie einde schooljaar in juni 2018.

Vlist




kenmerken van kern (645 inwoners)	kernwoorden	pittoresk, natuurlijk, zelfredzaam
	koers	oorspronkelijk en natuurlijk lintdorp behouden
	specifieke demografische kenmerken	nauwelijks niet-westerse allochtonen
	specifieke sociaal-economische kenmerken	gemeentebreed: relatief laag opleidingsniveau

activiteiten per vestiging 2016

	aantal bezoekers bus	niet bijgehouden
	aantal leden	41

uitsplitsing activiteiten per bibliotheekfunctie

informatie verstrekken		-
ontwikkeling en educatie		-
lezen en literatuur		☺☺
ontmoeting en debat		-
kunst en cultuur		-

voorziening

locatie	bibliobus-voorziening met beperkte sta-uren. zeer beperkt aantal sta-plekken beschikbaar voor bibliobus.
pand	niet van toepassing
inrichting	niet van toepassing
bijzonderheden	er is één relatief verrassend brede voorziening in Vlist gezien de opzet van kern.

Hoofdstuk 6. Conclusies en aanbevelingen Krimpenerwaard

6.1 Conclusies

Op basis van de beschrijvingen en constateringen van het gebiedsprofiel Krimpenerwaard formuleren we een aantal conclusies.

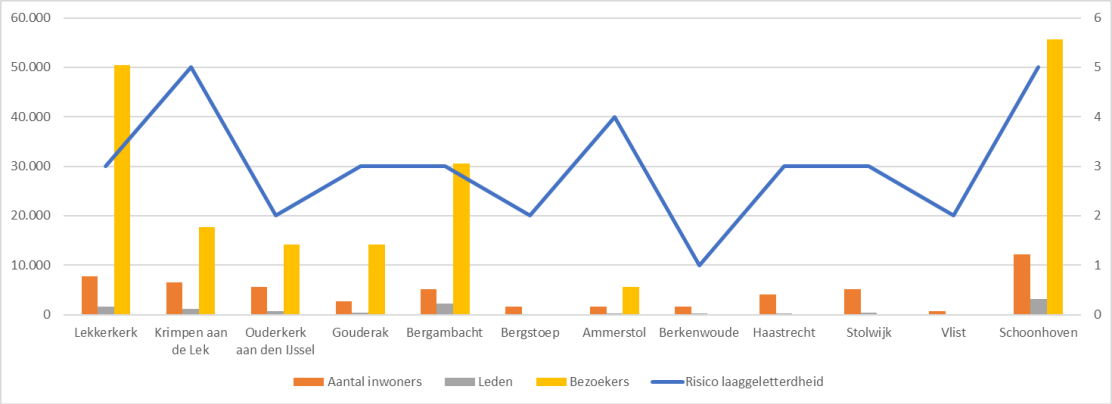
Het landelijk gebied in de Krimpenerwaard heeft zich in bepaalde gevallen afzonderlijker ontwikkeld dan vergelijkbare landelijke gebieden en/of de provincie Zuid-Holland. Het is in de Krimpenerwaard soms net wat meer (bijvoorbeeld hoger inkomen, aantal jongeren tot 17 jaar) of net wat minder (bijvoorbeeld totaal-aantal inwoners, hoger opgeleide inwoners), maar schokkend is het verschil niet. In de Krimpenerwaard wonen nu ruim 54.000 inwoners in de diverse kernen en dit aantal zal tot 2040 gelijk blijven.

Uit de overzichten per kern blijkt dat de bibliotheek aandacht heeft voor alle functies, te weten: informatie verstrekken, lezen en literatuur, ontmoeting en debat en kunst en cultuur. Niet in alle vestigingen vinden echter al deze activiteiten plaats vanwege de beschikbare middelen en keuzes voor doelgroepen, mobiliteit, et cetera.

De vestigingen in Bergambacht, Schoonhoven, Lekkerkerk en Krimpen aan de Lek hebben een breed aanbod, verdeeld over alle functies. Ook wordt in deze vestigingen volop samengewerkt met diverse partners, uit onder andere het sociale en culturele domein. In de kern Krimpen aan de Lek manifesteert de bibliotheek zich vanaf begin 2017 in een Cultuurhuis met horecavoorziening, waarvan de programmering van activiteiten uitbreiding vraagt. In de servicepunten Ouderkerk aan den IJssel, Gouderak en Ammerstol is het aanbod aan activiteiten beduidend smaller.

Het risico op laaggeletterdheid is per kern in beeld gebracht en kan leidend zijn voor het bibliotheekwerk in de Krimpenerwaard. Met name in de wijken Krimpen aan de Lek en Ammerstol kan dat voor de langere termijn gelden. Dit kan overigens ook voor Schoonhoven-Noord, een belangrijk deel van de kern Schoonhoven, worden geconcludeerd, hoewel dat niet direct uit de cijfers laaggeletterdheid blijkt.

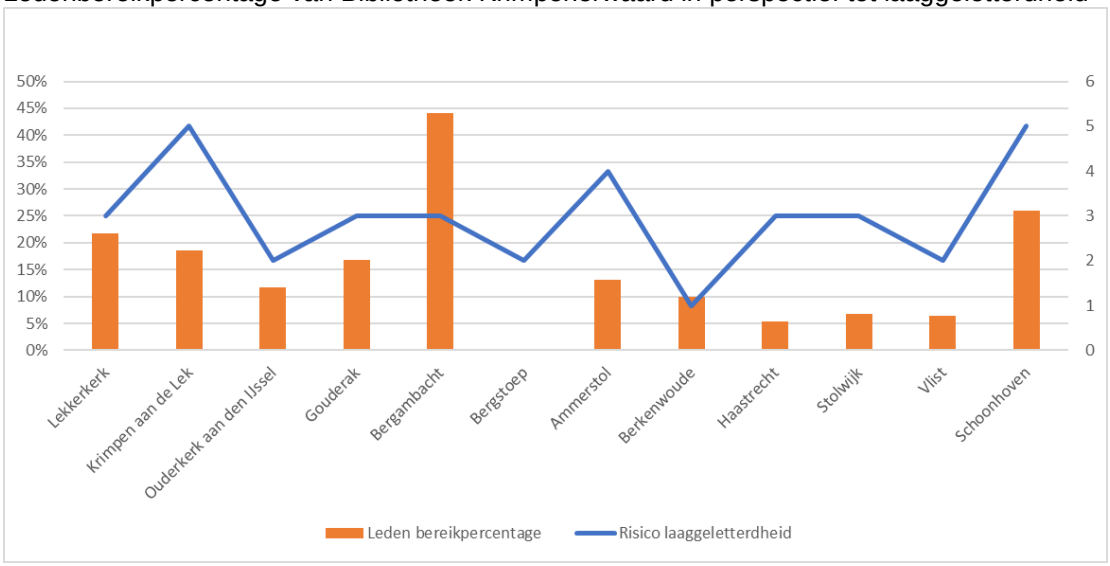
Kenmerken van Bibliotheek Krimpenerwaard in perspectief tot laaggeletterdheid



Bron: Probiblio, 2017

Kijkend naar het ledenbereikpercentage (de verhouding leden in relatie tot het aantal inwoners) in de kernen, concluderen wij het volgende (zie figuur op volgende pagina).

Ledenbereikpercentage van Bibliotheek Krimpenerwaard in perspectief tot laaggeletterdheid

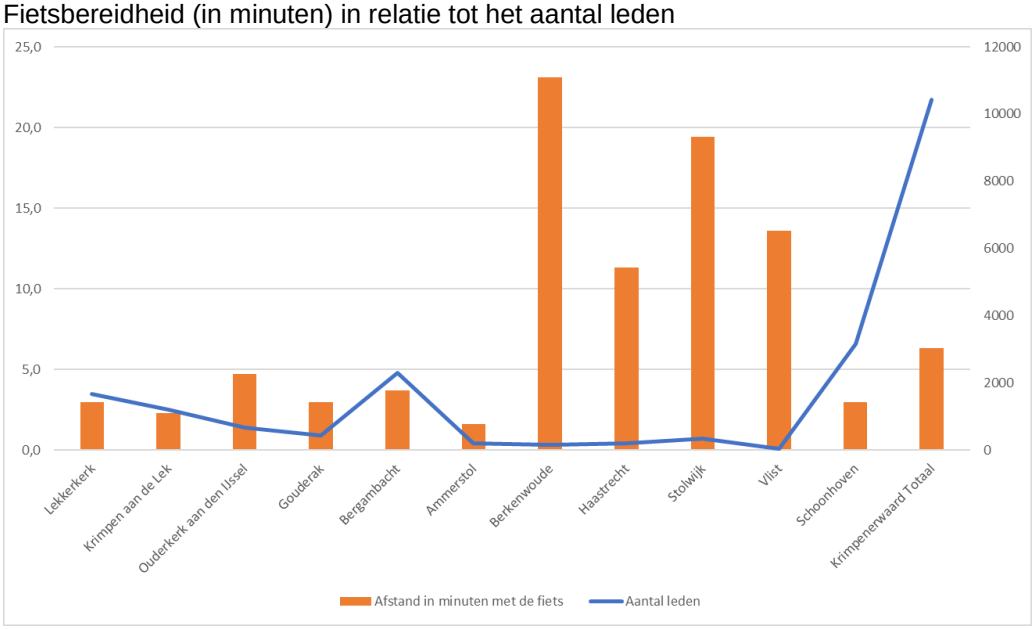


Bron: Probiblio, 2017

Bereikbaarheid en toegankelijkheid

De bereikbaarheid van de voorzieningen in de kernen is per kern in beeld gebracht. Geconcludeerd kan worden, dat in het algemeen de bibliotheekvoorzieningen in de Krimpenerwaard lopend moeilijk te bereiken zijn (met uitzondering van Ammerstol). Lopend liggen sommige voorzieningen verder weg dan de vanuit reisbereidheid is gewenst (15,5 minuten). In het geheel scoort de bibliotheekorganisatie op dit punt ook hoger dan het gemiddelde. Met de auto zijn de bibliotheekvoorzieningen goed bereikbaar, maar met de fiets kan het bereik voor bepaalde voorzieningen beter: de fietsbereidheid is 16,2 minuten (zie grafiek hieronder). De uitkomsten laten zien dat qua bereikbaarheid per fiets en lopend vooral voor Haastrecht, Vlist, Berkenwoude en Stolwijk iets moet gebeuren. Overigens geldt voor Stolwijk dat er een pilot wordt uitgevoerd voor een Bibliotheek *op school*-oplossing in een basisschool, buiten het dorpscentrum.

Fietsbereidheid (in minuten) in relatie tot het aantal leden



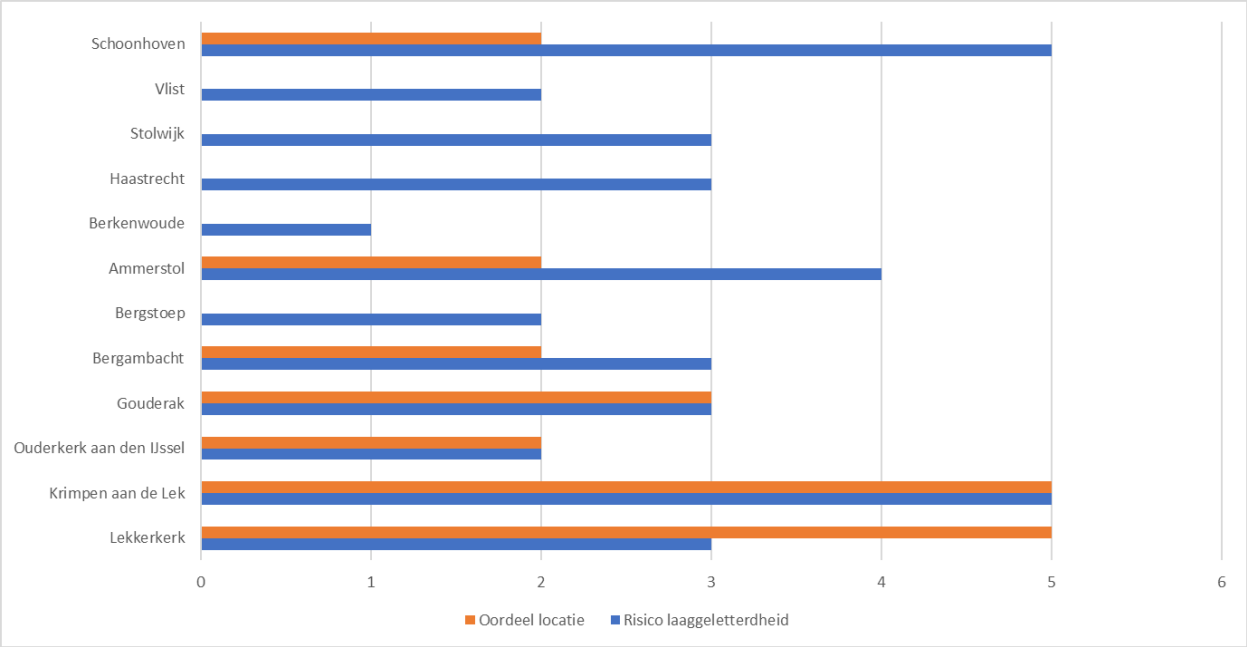
Bron: Probiblio, 2017

De openingstijden van de bibliotheek zijn sinds september 2017 uitgebreid, wat vooral geldt bij gezamenlijke huisvesting met partners. Tegelijk zien we diverse openingstijden bij de vestigingen en kernen, wat begrijpelijk is gezien de begrensde middelen en mogelijkheden voor de bibliotheekorganisatie.

Kwaliteit
De kwaliteit van de voorzieningen, mede ingegeven door de panden en pandinrichting, in Bibliotheek Krimpenerwaard is redelijk goed, met als uitschieter Krimpen aan de Lek. Wellicht kan binnen de bibliotheekorganisatie de inrichting hier en daar wat aangescherpt (net wat meer studieplekken, cursusruimte en soms wat extra zitplekken). Marketing-denken is ook goed doorgevoerd en naast offline is er goede aandacht voor online-dienstverlening en -producten. Innovatie van het Taalhuis wordt voortvarend opgepakt. De servicepunten in bredere voorzieningen (bijvoorbeeld Gouderak, Ammerstol en Ouderkerk aan den IJssel) blijven aandacht vergen voor de bereikmogelijkheid van de inwoners in de kern.

De locaties van de voorzieningen in de kernen zijn apart beoordeeld met uiteenlopende uitkomsten, en in perspectief geplaatst ten opzichte van het risico op laaggeletterdheid (zie figuur hieronder).

Locatiebeoordeling en laaggeletterdheid



Bron: Probiblio, 2017

Ruimte voor ontmoeting is in de bibliotheek aanwezig, maar kan meer worden ontwikkelend. Aandacht voor debat en persoonlijke ontwikkeling (cursusruimte) kan worden verbeterd, hoewel in de bestaande voorzieningen de ruimte hiervoor beperkt is.

Vooral de kernen in Haastrecht en Stolwijk komen er bekaaid af, met alleen een bibliobus met enkele stauren (en daarbij concurrerende toptijden in de kernen), terwijl de kernen respectievelijk toch ruim 4.000 en 5.000 inwoners hebben.

De bibliotheekorganisatie kent overig beleid op het gebied van automatisering en ICT, logistiek en HRM, wat flankerend en instrumenteel is aan het primaire proces van de bibliotheek, welke ongunstig uitpakken / kunnen uitpakken voor de Bibliotheek Krimpenerwaard (teneinde de ambities te kunnen realiseren).

6.2 Aanbevelingen

Op basis van de conclusies uit het gebiedsprofiel de Krimpenerwaard formuleren we een aantal aanbevelingen. Uitdagingen die als advies kunnen gelden voor het landelijk gebied in de Krimpenerwaard, voor het bibliotheekwerk en -beleid van de Bibliotheek Krimpenerwaard en de gemeente Krimpenerwaard.

De uitdagingen liggen vooral op het gebied van de vestigingen in de kernen, programmering en segmentering. Afhankelijk van de ambities en mogelijkheden kan de bibliotheek in de uitdagingen een prioritering aanbrengen. Ook moet de bibliotheken bepalen welke communicatieboodschap zij voor inwoners, stakeholders (inclusief gemeente) en medewerkers wil hanteren en op welke manier.

6.2.1 Bibliotheekfuncties

Op basis van de analyse en conclusies kan de bibliotheek aan de hand van de bibliotheekfuncties haar activiteiten en aanbod in de kernen verder ontwikkelen. Dit doet zij idealiter samen met partners, gekoppeld aan de concrete keuzes van doelgroepen. Zo ontstaat meerwaarde voor het cultureel-maatschappelijk en het sociale domein in de gemeente Krimpenerwaard.

Aanbevelingenmatrix van activiteiten op bibliotheekfuncties

Kern	1. Leesbevordering en kennismaking met literatuur	2. Educatie en ontwikkeling (inclusief Taalhuis)	3. Kunst en cultuur	4. Ontmoeting en debat	5. Kennis en informatie
Ammerstol	☺	☺	☺		☺
Bergambacht	☺☺	☺☺	☺☺	☺☺	☺☺
Gouderak	☺	☺	☺		☺
Krimpen aan de Lek	☺☺	☺☺	☺☺	☺☺☺	☺☺
Lekkerkerk	☺☺	☺☺	☺☺	☺☺☺	☺☺
Ouderkerk aan den IJssel	☺	☺	☺		☺
Schoonhoven	☺☺	☺☺	☺☺	☺☺☺	☺☺
Berkenwoude	☺	☺	☺		☺
Haastrecht	☺	☺	☺		☺
Stolwijk	☺	☺	☺		☺
Vlist	☺	☺	☺		☺

NB: De ☺ geeft de mate van intensivering aan van activiteiten.

De verdere invulling en doorontwikkeling kunnen zich vooral concentreren op de vier, door de bibliotheek Krimpenerwaard bepaalde doelgroepen:

1. Kinderen en jongeren tot 15 jaar
2. Ouderen (vanaf 55 jaar)
3. Laaggeletterden (autochtonen en niet-autochtonen en statushouders)
4. Kwetsbare groepen

Bij de pilot rond de Bibliotheek *op school* kan worden bijgestuurd richting school c.q. bibliotheek-organisatie om na een evaluatie te bekijken of uitbreiding in het landelijk gebied mogelijk is. Voor het Taalhuis zou Probiblio continu kunnen ondersteunen, dus niet alleen op initiërend en/of beleidsmatig terrein. Op programmering- en activiteitenniveau kan de Bibliotheek Krimpenerwaard aanhaken bij de collega-bibliotheekvestigingen in Gouda, Aan den IJssel en De Groene Venen.

De inwoners in de gemeente Krimpenerwaard zijn actief en zetten zich intensief en actief in voor maatschappelijke organisaties en gemeenschappelijke doelen. De bibliotheek kan directer aansluiten bij de ontwikkeling van zelfinitiatief en -organisatie van kleinschalige bibliotheekvoorzieningen en -oplossingen door inwoners. Een uitvoerbare balans tussen kwaliteit en laagdrempeligheid is gewenst.

6.2.2 Bibliotheekoplossingen in kernen

Op basis van de analyse en conclusies wordt aanbevolen om per kern op maat de bestaande en/of gewenste bibliotheekoplossing te voorzien, vanuit de aspecten van bereikbaarheid, toegankelijkheid, functionaliteit (zie de aanbevelingenmatrix van activiteiten op bibliotheekfuncties), samenwerkingsmogelijkheid, haalbaarheid en kwaliteit.

Van de 11 kernen kan dan worden bepaald of en waar bestaande bibliotheekoplossingen kunnen worden her- of doorontwikkeld en/of waar nieuwe bibliotheekoplossingen (ter vervanging) gewenst zijn. Dit is een logisch vervolg op de analyse en conclusies van het Gebiedsprofiel en onderdeel van de voorziene aanpak van het Gebiedsplan met Uitvoeringsplannen.

Met voorrang dient hierbij te worden gekeken naar alternatieve bibliotheekoplossingen voor de kernen Haastrecht, Berkenwoude, Vlist en Stolwijk ter eventuele vervanging van de dienstverlening middels de Karmac-bibliobus.
Hetzelfde geldt voor de kernen waar het risico op laaggeletterdheid hoog is, in relatie tot het aantal leden, de bereikbaarheid, de kwaliteitsbeoordeling van de voorziening en dergelijke, te weten Schoonhoven, Krimpen aan de Lek en Ammerstol.

Samenwerking met partners en het 'partnernabij' organiseren van de bibliotheekoplossing is dan een verkenning waard. Daarmee zijn ook goede stappen te zetten naar verruiming van de openingstijden en coproductie van activiteiten.

DEEL II: UITVOERINGSPLANNEN KRIMPENERWAARD

2019-2020

Hoofdstuk 7. Plan van Aanpak

Op basis van de conclusies en aanbevelingen worden de volgende plannen opgesteld. De aanbeveling over de bibliotheekfuncties (paragraaf 6.2.1) is een generale aanbeveling die geldt voor alle toekomstige inzet en veranderingen in de verschillende kernen, als vervolg op het onderhavige traject alsook in de algemene aansturing vanuit de bibliotheekorganisatie. Het is een bepaald soort gewenst normenkader voor de Bibliotheek Krimpenerwaard dat bepalend is voor 't werk op operationeel, tactisch en strategische niveau.

De aanbevelingen in paragraaf 6.2.2 worden met voorrang opgepakt waarbij per kern op maat de bibliotheekoplossingen worden voorzien. Met algemene richtlijnen in paragraaf 7.1, zijn in paragraaf 7.2 per kern de plannen van aanpak opgesteld. In paragraaf 7.2 leidt dat ook voor de geprioriteerde inzet tot diversie acties (10 acties).

7.1 Algemene richtlijnen

De Bibliotheek Krimpenerwaard en de gemeente Krimpenerwaard hebben aangaande de fysieke verschijning van de bibliotheek algemene richtlijnen en uitgangspunten opgesteld die maatgevend zijn voor inzet voor de komende jaren. De richtlijnen zijn het volgende:

Denk na over alternatieven voor de bibliobus
Omdat de exploitant van de bibliobus het wellicht in de toekomst niet meer rendabel acht én omdat de dienstverlening als zeer beperkt kan worden beschouwd, moet in 2019 nagedacht worden voor alternatieve bibliotheekoplossingen in de bepaalde kernen. Het betreft hier de kernen Vlist, Berkenwoude, Haastrecht en Stolwijk, welke in totaal 9 sta-uren per week kennen. Aan Karmac wordt gevraagd het operationele proces – samen met c.q. in opdracht van de Bibliotheek Krimpenerwaard – volgens afspraak vorm te geven.

Soort bibliotheekvoorziening
De bibliotheek kent in de toekomst in principe 3 verschillende soorten bibliotheekvoorzieningen:

- Bibliotheek
- BiebPunt L (Bibliotheekservicepunt)
- BiebPunt M (mini-servicepunt)

De bibliotheek verschijnt idealiter in gemeente Krimpenerwaard – al dan niet samengevoegd in een multifunctionele accommodatie (zie hieronder) – als reguliere, openbare *bibliotheek* voor alle inwoners van Krimpenerwaard. Dat betekent dat met de invulling van de vijf bibliotheekfuncties alle inwoners worden bereikt en dat de collectie in deze soort bibliotheek zowel kinderen (0-4 jaar), jeugd (4-23 jarigen) en volwassenenaanbod kent, hoe groot deze voorziening/vestiging ook is.
Voor sommige kernen zal gezien de omvang gekozen worden voor een BiebPunt L: een kleinere servicevestiging met maximaal 6.500 banden en qua activiteiten met name gericht op de doelgroep (ouder van de) jeugd en minder mobiele gebruikers. Als de verwachting is dat een dergelijk servicepunt niet rendabel genoeg zal zijn zal er een BiebPunt M worden ingericht, mogelijkerwijs in combinatie met een afhaalpunt voor volwassen.

Overal, tenzij…
Het idee is om in elke kern een bibliotheekvoorziening/oplossing te hebben, tenzij op basis van het inwonersaantal het onder de ondergrens ligt. Op basis van het aantal inwoners zullen de volgende bibliotheekvoorzieningen gelden:

Aantal inwoners per kern	Bibliotheekvoorziening
< 1.000 inwoners	Geen bibliotheekvoorziening
1.000 – 3.000 inwoners	BiebPunt M
3.000 – 6.000 inwoners	BiebPunt L
> 6.000 inwoners	Bibliotheek

Elke kern met meer dan 1.000 inwoners kent dus een bepaald soort bibliotheekvoorziening. Hiermee wordt bepaald dat de bibliotheekoplossing in Vlist (en voor het juiste beeld: Bergstoep) komt te vervallen. Voor Bergambacht (minder dan 6.000 inwoners) geldt een uitzondering: aangezien in deze kern reeds een Bibliotheek is gevestigd zal dit ook in de toekomst zo blijven gelden.

Alle bibliotheekvoorzieningen partnernabij
In alle (toekomstige) kernen wordt gestreefd naar concrete en fysieke samenwerking in de locatie, het pand. In principe wordt geen bibliotheekvoorziening in gemeente Krimpenerwaard meer solitair bezien en worden de bestaande en nieuwe voorzieningen multifunctionele accommodaties, noem het ‘Huizen van Alles’, waar de samenwerking kwalitatief gezien ver en goed is doorgevoerd. We hebben het niet over bestuurlijke samenwerking (per kern, vestiging), we hebben het over fysieke en programmatische samenwerking waarbij geldt 1 + 1 = 3. Inzet dient daarbij niet alleen te zijn op het inpassen van verschillende functies en vierkante meters, maar ook op het participatieproces ernaar toe en het elkaar versterken teneinde in de toekomst betere dienstverlening te kunnen aanbieden.

Als soort bibliotheekvoorziening zal in de bibliotheek en soms in het BiebPunt idealiter worden samengewerkt met een bepaalde/passende horeca.

Plintinvulling
Wanneer de bibliotheekvoorziening wordt/is opgenomen in een multifunctionele accommodatie dan is goede kwaliteitsinzet gepleegd om de voorziening in de plint van het gebouw, aan de raamzijde van de hoofdingang te vestigen (straatzijde). De zichtbaarheid en toegankelijkheid wordt daarmee vergroot, wat overigens in het algemeen een uitgangspunt zal zijn: goede feitelijke zichtbaarheid van de bibliotheekvoorziening in het (multifunctionele) pand.

Middelen volgen ambities
Consequenties van de ambities (beleid en inzet) kunnen zijn dat de middelen voor het bibliotheekwerk in de gemeente anders moeten worden verdeeld c.q. moeten worden verhoogd. De ambities kunnen leiden tot stichtingsinvesteringen alsook veranderde beheerskosten, zowel hogere als lagere beheerskosten (denk bijvoorbeeld aan gezamenlijke gebruik van vierkante meters/functies in een accommodatie, vrijval van beheerskosten indien de bibliobus wegvalt). Vooraf wordt telkens een financiële beoordeling ingeschat (financiële doorberekening van business case). Het moet gezegd: de ambities zouden kunnen leiden tot incidentele bijdrages.

7.2 Inzet per kern

Per kern wordt op maat de inzet bepaald met (cursief) prioritering van kern en onderwerp.

Kern	Soort	Inzet	Uitleg
Schoonhoven	*Bibliotheek*	*Voorziening verplaatsen naar het centrum*	*De locatie in de Spoorstraat wordt verlaten en er wordt aangestuurd op de vestiging in het oude Dienstencentrum aan het Doelenplein. Wellicht samen met het Zilvermuseum, met een horeca-invulling. Op deze voorziening zal stevig worden ingezet ook gezien het hoge inwonersaantal en het risico op laaggeletterdheid; de bereikbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van de voorziening zal maximaal geoptimaliseerd worden.*
Stolwijk	*BiebPunt L*	*Nieuwe voorziening*	*Verkend wordt of/hoe een servicepunt kan opgenomen worden in Het Kwartier, in het gemeentelijk Klant Contact Centrum of elders.*
Haastrecht	*BiebPunt L*	*Nieuwe voorziening*	*Verkend wordt of/hoe een servicepunt kan opgenomen worden in Concordia, of in de scholengemeenschap tegenover Concordia of in 't centrum.*
Lekkerkerk	Bibliotheek	Verbeteren in bestaande voorziening	Verkend wordt (met de eigenaar van het gebouw, Stichting Bibliotheekgebouw Lekkerkerk) of/hoe door een extra etage/verdieping ruimte aan de bestaande voorziening kan worden toegevoegd. Denk hierbij aan cursusruimte en een horeca-verbinding. Partneronderzoek met VluchtelingenWerk Nederlek en 't welzijn wordt uitgevoerd.
Ouderkerk aan den IJssel	BiebPunt L	Verbeteren in bestaande voorziening	Verkend wordt of/hoe de fysieke zichtbaarheid en toegankelijkheid vanuit buiten kan worden verbeterd.
Krimpen aan de Lek	Bibliotheek	Verbeteren in bestaande voorziening	Samenwerking met (andere) participanten wordt geoptimaliseerd teneinde meer te bereiken.
Ammerstol	BiebPunt M	Nader te bepalen	Verkend wordt hoe de dienstverlening en zichtbaarheid (vanuit buiten) voor de gehele kern kan worden verbeterd.
Bergambacht	Bibliotheek	Nader te bepalen	Verkend wordt of de voorziening kan worden verplaatst naar het centrum of in een Brede School-ontwikkeling (partnernabij).
Gouderak	BiebPunt M	Verbeteren in bestaande voorziening	Verkend wordt of/hoe in de plint de fysieke zichtbaarheid vanuit buiten kan worden verbeterd.
Berkenwoude	BiebPunt M	Nader te bepalen	Gekeken wordt wat de mogelijkheden zijn voor dienstverlening

De geprioriteerde inzet zal in 2019 worden uitgevoerd, de overige inzet in de overige kernen zullen in een later stadium worden bepaald/uitgevoerd.

7.2.1 Schoonhoven

In de kern Schoonhoven wordt gewerkt aan een alternatieve vestiging voor de bibliotheekvestiging in de Spoorstraat. Het doel is om in de kern een meer centraal gelegen bibliotheekvoorziening te realiseren, waarbij wordt aangestuurd op de vestiging in het oude Dienstencentrum aan het Doelenplein. De invulling is idealiter partnernabij, samen met het Zilvermuseum en/of een horeca-invulling. De actie, onder aanvoering van de Gemeente Krimpenerwaard, die uitgevoerd dient te worden, is:

Actie 1. Haalbaarheidsonderzoek MFA Schoonhoven

7.2.2 Stolwijk

In de kern Stolwijk wordt gewerkt aan een nieuwe bibliotheekoplossing als mogelijk alternatief voor de Bibliobus. Verkend wordt of/hoe een nieuw servicepunt kan opgenomen worden in Het Kwartier, in het gemeentelijk Klant Contact Centrum of elders. De actie, onder aanvoering van de Bibliotheek Krimpenerwaard met assistentie van Probiblio, die voor twee scenario's uitgevoerd dient te worden, is:

Actie 2. Haalbaarheidsonderzoek bibliotheekservicepunt Stolwijk

7.2.3 Haastrecht

In de kern Haastrecht wordt gewerkt aan een nieuwe bibliotheekoplossing als mogelijk alternatief voor de Bibliobus. Verkend wordt of/hoe een nieuw servicepunt kan opgenomen worden in Concordia, of in de scholengemeenschap tegenover Concordia, of in 't centrum van Haastrecht. De actie onder aanvoering van de Bibliotheek Krimpenerwaard met assistentie van Probiblio, die voor meerdere scenario's uitgevoerd dient te worden, is:

Actie 3. Haalbaarheidsonderzoek bibliotheekservicepunt Haastrecht

Geraadpleegde bronnen

- Probiblio (2016). *Trendrapport Probiblio. Ontwikkelingen in de maatschappij, bij bibliotheken en bij Probiblio*.

- Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt/ROA - Maastricht University (2016*). Regionale spreiding van geletterdheid in Nederland*. Geraadpleegd via: https://www.lezenenschrijven.nl/uploads/editor/WEB-SLS_ROA_public_170x240_v2016juni.pdf

- CBS:
  - Kerncijfers wijken en buurten 2015 en 2017, 18 juli 2018;
  - Regionale kerncijfers Nederland 2015, 2016 en 2017, 31 augustus 2018;
  - Leefbaarheid en overlast in de buurt en regio, 2017, 21 september 2018;
  - Arbeidsdeelname; regionale indeling 2017, 14 augustus 2018;
  - Kerkelijke gezindte en kerkbezoek, naar gemeenten en naar regio 2015, 23 augustus 2018;
  - Nabijheid voorzieningen; afstand locatie, wijk- en buurtcijfers en regionale cijfers 2016, 14 september 2018;

  Allen geraadpleegd via: https://opendata.cbs.nl/statline/portal.html?_la=nl&_catalog=CBS.

- Waarstaatjegemeente.nl. *Gemeenschappelijke monitor sociaal domein 2016*. Geraadpleegd via: www.waarstaatjegemeente.nl.

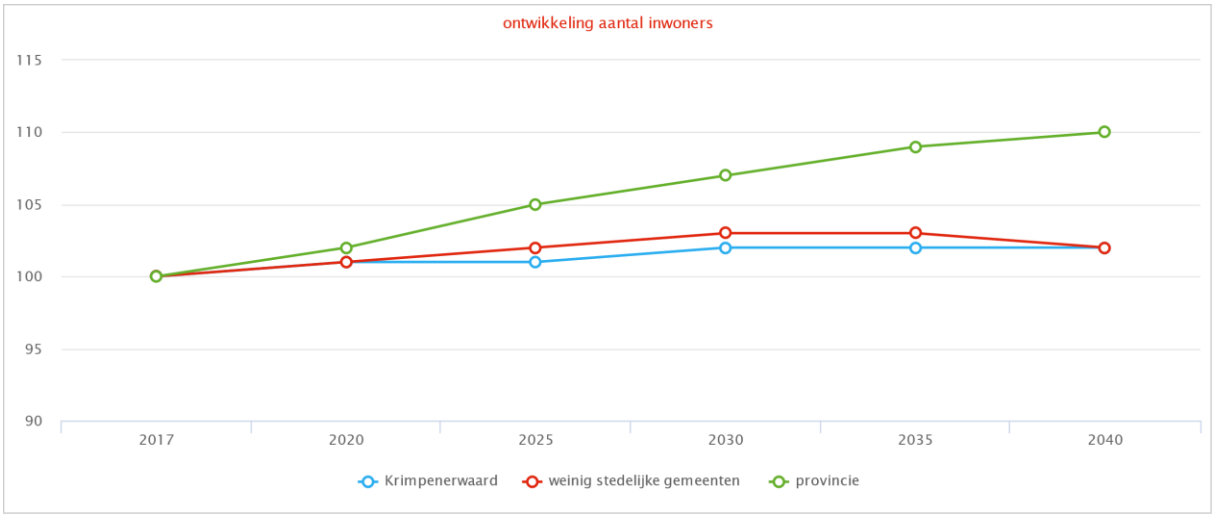
- Waarstaatjegemeente.nl. *Maatschappelijke participatie 2017*. Geraadpleegd via: www.waarstaatjegemeente.nl.

- Bibliotheek Krimpenerwaard https://www.debibliotheekkrimpenerwaard.nl.

- Koninklijke bibliotheek, dataset Gegevenslevering Wsob 2016. Geraadpleegd via: https://bop.bibliotheek.nl/nieuws/nieuwsbericht13.html.

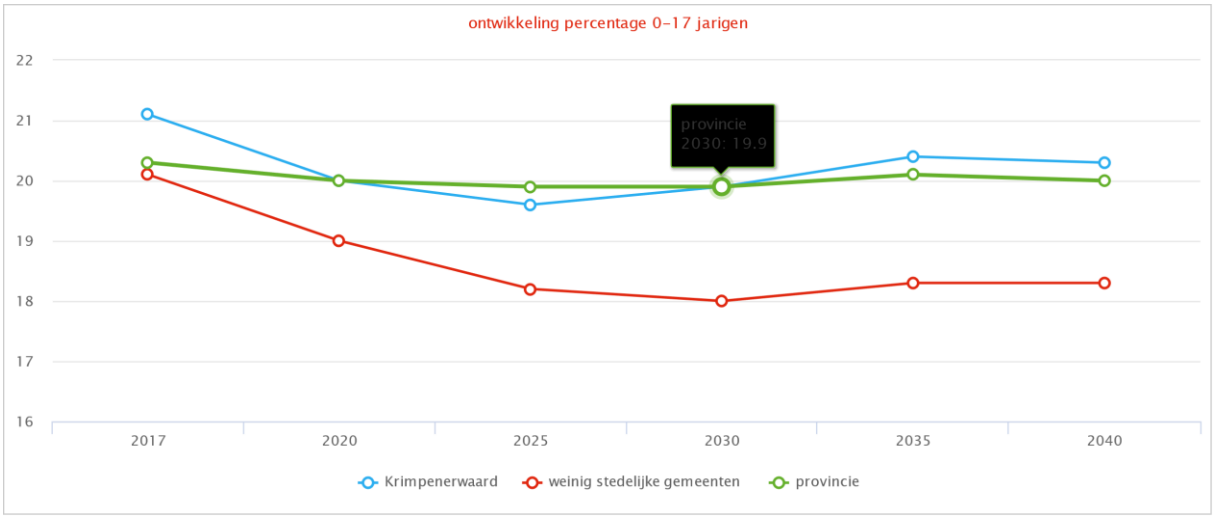
Bijlage 1. Demografische factoren

Inwoneraantal



www.waarstaatjegemeente.nl

Bevolkingsopbouw



www.waarstaatjegemeente.nl

Aantal inwoners en bevolkingsdichtheid

Kern Krimpenerwaard	Aantal inwoners	aantal inwoners per km²
Lekkerkerk	7.720	353
Krimpen aan de Lek	6.550	1.117
Ouderkerk aan den IJssel	5.650	328
Gouderak	2.635	268
Bergambacht	5.205	323
Bergstoep	1.670	219
Ammerstol	1.580	2.678
Berkenwoude	1.670	156
Haastrecht	4.030	224
Stolwijk	5.135	197
Vlist	645	67
Schoonhoven	12.180	1.940
Krimpenerwaard	54.653	365

Weinig stedelijk	2.953.260	niet van toepassing
Zuid-Holland	3.622.303	1.287
Nederland	16.979.120	504

Bronnen: CBS, Kerncijfers wijken en buurten en CBS, Bevolking; geslacht, leeftijd, burgerlijke staat en regio, 1 januari 2016

Verdeling naar leeftijdsopbouw

Kern Krimpenerwaard	0 tot 15 jaar	15 tot 25 jaar	25 tot 45 jaar	45 tot 65 jaar	65 jaar of ouder
Lekkerkerk	15%	12%	21%	30%	22%
Krimpen aan de Lek	15%	13%	22%	30%	20%
Ouderkerk aan den IJssel	19%	12%	22%	27%	19%
Gouderak	19%	14%	23%	27%	18%
Bergambacht	19%	13%	20%	28%	21%
Bergstoep	17%	13%	22%	28%	21%
Ammerstol	16%	9%	24%	32%	19%
Berkenwoude	23%	13%	18%	29%	18%
Haastrecht	15%	13%	19%	31%	23%
Stolwijk	19%	13%	22%	28%	19%
Vlist	19%	12%	22%	29%	19%
Schoonhoven	18%	12%	23%	28%	19%
Krimpenerwaard	17%	13%	22%	29%	20%
Zuid-Holland	17%	12%	26%	27%	17%
Nederland	16%	12%	25%	28%	18%

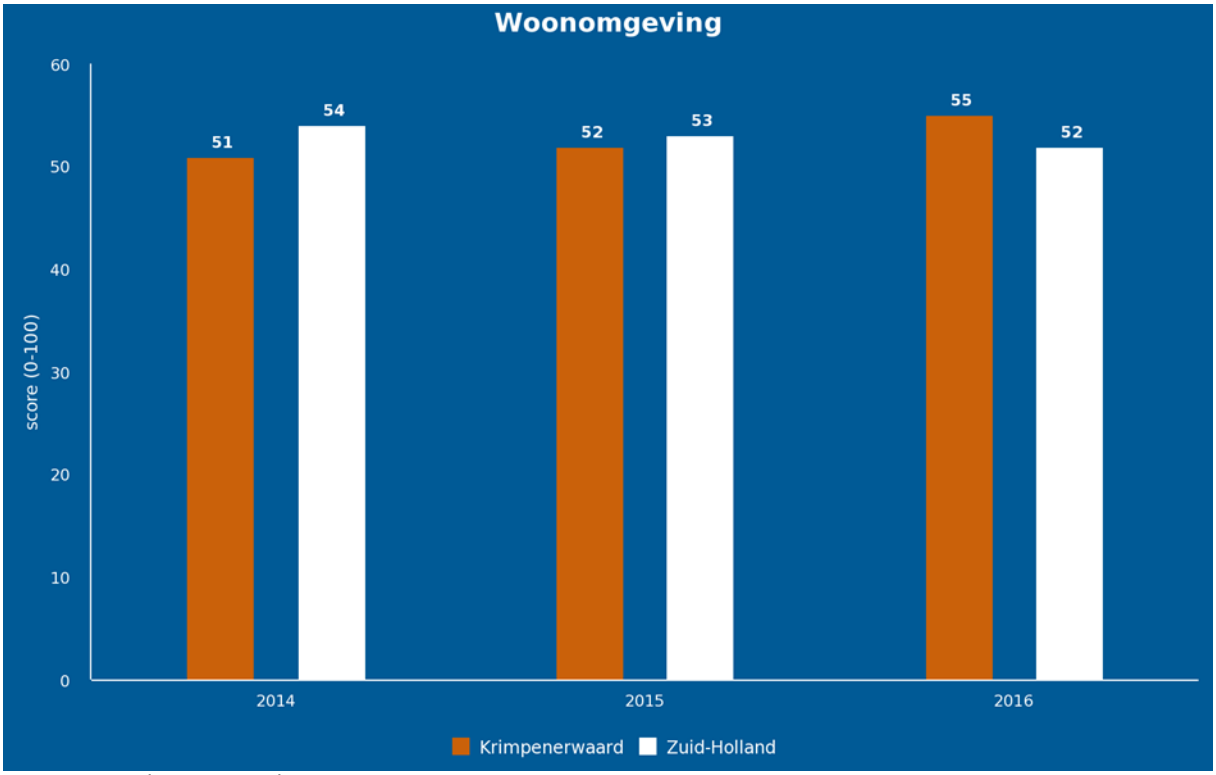
Bronnen: CBS, Kerncijfers wijken en buurten en CBS, Bevolking; geslacht, leeftijd, burgerlijke staat en regio, 1 januari 2016

Verdeling huishoudens naar samenstelling op 1 januari 2016

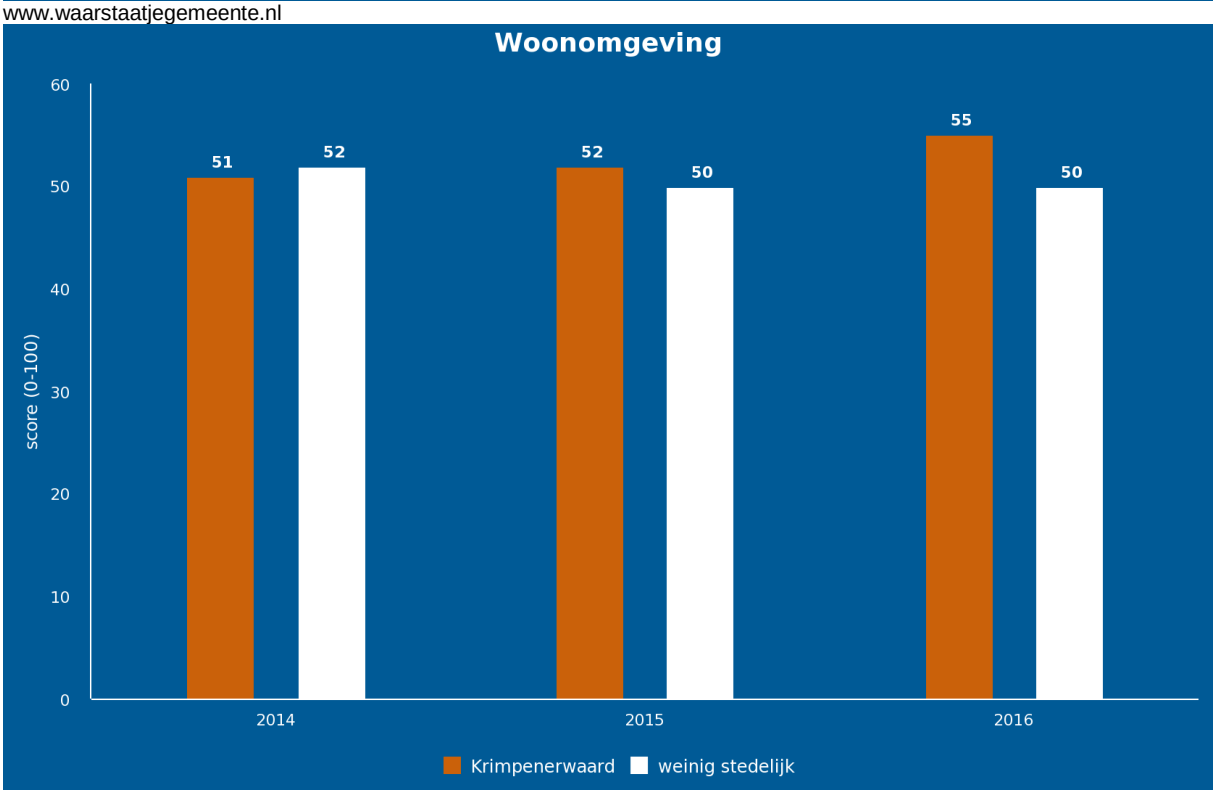
Regio (wijk, gemeente, provincie of land)	Eenpersoons	Meerpersoons z.k.	Meerpersoons m.k.	Totaal
Lekkerkerk	29%	35%	36%	100%
Krimpen aan de Lek	31%	33%	36%	100%
Ouderkerk aan den IJssel	25%	34%	41%	100%
Gouderak	28%	31%	40%	100%
Bergambacht	29%	34%	37%	100%
Bergstoep	25%	37%	38%	100%
Ammerstol	32%	35%	33%	100%
Berkenwoude	19%	39%	40%	100%
Haastrecht	30%	33%	36%	100%
Stolwijk	27%	34%	39%	100%
Vlist	24%	37%	37%	100%
Schoonhoven	34%	32%	34%	100%
Krimpenerwaard	30%	34%	37%	100%
Zuid-Holland	39%	27%	34%	100%
Nederland	38%	29%	33%	100%

Bronnen: CBS, Kerncijfers wijken en buurten en CBS, Bevolking; geslacht, leeftijd, burgerlijke staat en regio, 1 januari 2016

Woonomgeving



www.waarstaatjegemeente.nl



www.waarstaatjegemeente.nl

Verdeling beroepsbevolking naar onderwijsniveau

Regio (wijk, gemeente, provincie of land)	Laag	Midden	Hoog	Onbekend	Totaal
Totaal Krimpenerwaard	21%	48%	28%	0%	100%
Zuid-Holland	22%	41%	35%	2%	100%
Nederland	22%	42%	35%	1%	100%

Bronnen: CBS, Arbeidsdeelname; regionale indeling, op 1 januari 2016

Verdeling naar inkomensgroepen

Regio (wijk, gemeente, provincie of land)	Laag	Midden	Hoog
Lekkerkerk	32,7%	42,7%	24,6%
Krimpen aan de Lek	34,3%	42,5%	23,2%
Ouderkerk aan den IJssel	27,5%	44,9%	27,6%
Gouderak	32,7%	45,8%	21,5%
Bergambacht	32,0%	42,9%	25,1%
Bergstoep	25,0%	45,1%	29,9%
Ammerstol	34,1%	43,2%	22,7%
Berkenwoude	23,1%	40,3%	36,6%
Haastrecht	30,2%	42,1%	27,7%
Stolwijk	29,6%	41,8%	28,6%
Vlist	29,4%	37,8%	32,8%
Schoonhoven	36,8%	41,1%	22,1%
Krimpenerwaard	32,4%	42,5%	25,1%
Zuid-Holland	37,3%	38,8%	23,8%
Nederland	40,0%	40,0%	20,0%

Bronnen: CBS, Kerncijfers wijken en buurten, 1 januari 2015

Inwoners met een uitkering

Kern Krimpenerwaard	Bijstand	AO	WW	AOW
Lekkerkerk	1,5%	3,5%	2,5%	*24,3%*
Krimpen aan de Lek	1,8%	3,3%	2,4%	*23,1%*
Ouderkerk aan den IJssel	0,9%	2,4%	1,7%	*22,7%*
Gouderak	1,4%	4,3%	1,9%	*21,5%*
Bergambacht	1,6%	4,0%	2,1%	*24,1%*
Bergstoep	0,0%	3,8%	2,3%	*24,3%*
Ammerstol	1,5%	3,0%	3,8%	*22,6%*
Berkenwoude	0,0%	3,2%	1,6%	*22,1%*
Haastrecht	0,9%	2,6%	2,0%	*25,9%*
Stolwijk	1,0%	3,6%	1,5%	*23,1%*
Vlist	0,0%	5,7%	1,9%	*22,9%*
Schoonhoven	2,3%	4,2%	3,0%	*22,9%*
Totaal Krimpenerwaard	1,5%	3,6%	2,3%	*23,4%*
Zuid-Holland	4,0%	4,7%	2,8%	20,1%
Nederland	3,1%	5,5%	3,0%	21,1%

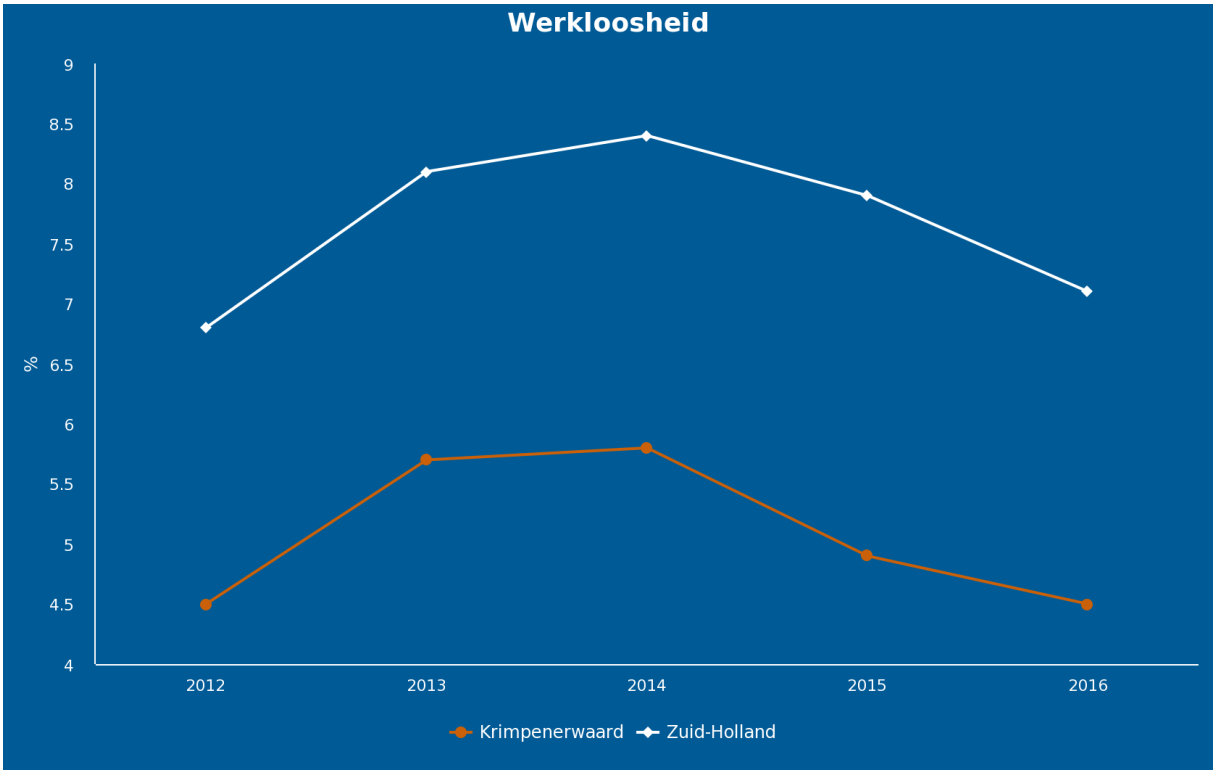
Bronnen: CBS, Kerncijfers wijken en buurten, 1 januari 2015

Werkloosheidspercentage

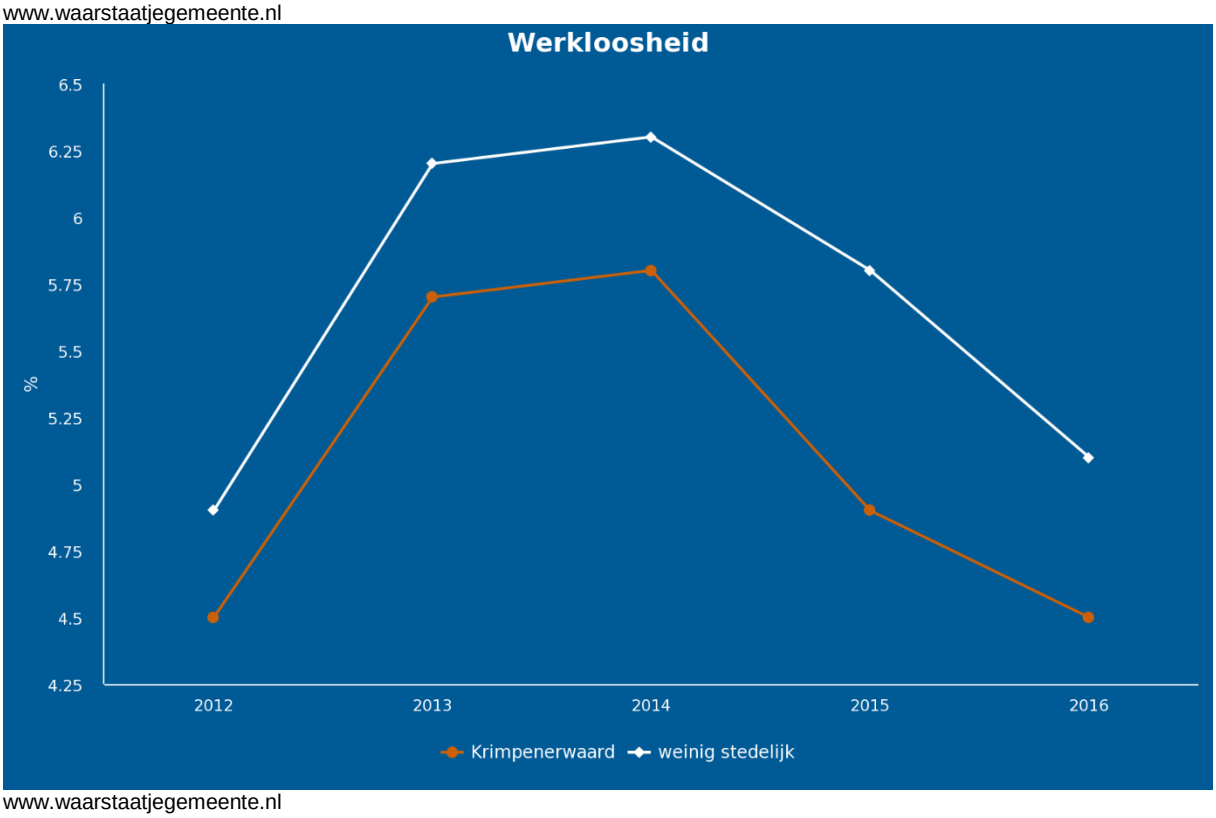
	2016
Totaal Krimpenerwaard	4,5%
Zuid-Holland	6,9%
Nederland	6,0%

Bron: CBS, Arbeidsdeelname; regionale indeling, op 1 januari 2016

Verloop werkloosheid



www.waarstaatjegemeente.nl



www.waarstaatjegemeente.nl

Verdeling inwoners naar migratie-achtergrond

Regio (wijk, gemeente, provincie of land)	Autochtonen	Allochtonen westers	Allochtonen niet-westers	Aantal inwoners
Lekkerkerk	91%	6%	3%	100%
Krimpen aan de Lek	89%	6%	5%	100%
Ouderkerk aan den IJssel	94%	4%	2%	100%
Gouderak	91%	4%	5%	100%
Bergambacht	90%	5%	5%	100%
Bergstoep	92%	5%	3%	100%
Ammerstol	90%	7%	3%	100%
Berkenwoude	95%	4%	1%	100%
Haastrecht	92%	5%	3%	100%
Stolwijk	93%	3%	3%	100%
Vlist	93%	5%	2%	100%
Schoonhoven	83%	6%	11%	100%
Krimpenerwaard	90%	5%	5%	100%
Zuid-Holland	70%	11%	20%	100%
Nederland	78%	10%	12%	100%

Bronnen: CBS, Kerncijfers wijken en buurten en CBS, Bevolking; geslacht, leeftijd, burgerlijke staat en regio, 1 januari 2016

Inwoners naar geloofsovertuiging

Kerkelijke gezindte (15 jaar of ouder) in 2015		
Regio (wijk, gemeente, provinice of land)	Geen kerkelijke gezindte	Wel kerkelijke gezindte
Totaal Krimpenerwaard	54%	46%
Zuid-Holland	52%	48%
Nederland	50%	50%

Bronnen: https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2016/51/helft-nederlanders-is-kerkelijk-of-religieus
CBS, Religieuze betrokkenheid; kerkelijke gezindte; regio, 2015

Uitsplitsing kerkelijke gezindte (Krimpenerwaard 46%, Zuid-Holland 48%, Nederland 50%)

Rooms-katholiek	Nederlands hervormd	Gerefor-meerd	Protestant	Islamitisch	Joods	Hindoeïs-tisch	Boeddhis-tisch	Andere gezindte
8%	18%	5%	11%	2%	0%	0%	0%	2%
15%	8%	4%	7%	8%	0%	2%	1%	5%
24%	7%	3%	6%	5%	0%	1%	0%	5%

Bron: Probiblio, 2017

Bijlage 2. Bereikbaarheid

Over de bereikbaarheid van de Bibliotheek Krimpenerwaard en de afstand (en mobiliteit) tot bibliotheekleden kan het volgende worden gezegd.

Algemeen

De gemiddelde afstand tot de bibliotheek is in Zuid-Holland 1,6 kilometer, zowel in 2015 als 2016. In Nederland is dit gemiddeld 1,9. Zuid-Holland en Utrecht hebben gemiddeld de kortste afstand tot aan de bibliotheek.

Perioden	2015	2016
Nederland	1,9	1,9
Zeeland (PV)	2,9	3,5
Friesland (PV)	2,9	2,9
Drenthe (PV)	2,6	2,7
Flevoland (PV)	2,5	2,5
Gelderland (PV)	1,9	2
Noord-Brabant (PV)	1,9	2
Groningen (PV)	1,9	1,9
Limburg (PV)	1,9	1,9
Overijssel (PV)	1,7	1,7
Noord-Holland (PV)	1,7	1,7
Utrecht (PV)	1,5	1,6
Zuid-Holland (PV)	1,6	1,6

Bron: CBS

De gemiddelde afstand tot aan de bibliotheek is in de Krimpenerwaard in 2016 1,8 km en was in 2015 1,9 kilometer. Daarmee ligt de afstand iets hoger dan gemiddeld in Zuid-Holland (1,6).

In de wijken Berkenwoude, Stolwijk en Vlist is de gemiddelde afstand tot aan de bibliotheek duidelijk groter dan gemiddeld in de Krimpenerwaard. De Karmac-bibliobus in Vlist en Stolwijk (en Haastrecht) compenseert dit. De kleinste afstand is er in Ammerstol, Krimpen aan de Lek, Lekkerkerk en Schoonhoven (zie de tabel hierna).

Nabijheid voorzieningen: gemiddelde afstand van woonadres tot voorziening in kilometers

Regio (wijk, gemeente, provincie of land)	Bibliotheek	Grote supermarkt	Overige dagelijkse levensmiddelen	Café	Restaurant	Basisschool	Voortgezet onderwijs	Museum	Bioscoop
Lekkerkerk	0,9	0,8	0,8	0,7	0,9	0,7	0,8	9,2	9,7
Krimpen aan de Lek	0,7	0,7	0,7	0,7	0,9	0,6	4,4	5,1	5,6
Ouderkerk aan den IJssel	1,4	1,3	0,7	1,5	1,5	0,6	4,9	5,6	10,7
Gouderak	0,9	0,5	0,5	3,6	3,1	0,7	5,1	4,7	4
Bergambacht	1,1	0,8	0,6	0,9	0,8	0,7	5,5	6	11,8
Bergstoep	1,7	1	1,5	1,5	0,7	1,3	5,4	5,6	13
Ammerstol	0,5	0,3	3	0,4	0,4	0,5	4,6	4,5	14,6
Berkenwoude	6,9	5,9	5	6	4,2	1	6,7	10,7	11,4
Haastrecht	3	1	1	0,7	0,7	1	4,8	5,1	6,1
Stolwijk	6	1	1	1	1	1,2	6,4	6,6	7,3
Vlist	4	3	2	1,1	1	2,7	3,4	4,4	10,4
Schoonhoven	1	1	1	0,8	0,8	0,5	0,9	1	14,7
Totaal Krimpenerwaard	2	1	1	1,2	1,1	0,8	3,6	5,2	10,2
Zuid-Holland	1,6	0,7	0,6	1,0	0,6	0,6	1,9	3,7	5,5
Nederland	1,9	0,9	1	1,1	0,8	0,7	2,4	3,8	6,4

Bronnen: CBS, Nabijheid voorzieningen; afstand locatie, wijk- en buurtcijfers 2015 en CBS, Regionale kerncijfers Nederland 2015
NB: in 2016 gelden dezelfde cijfers, alleen ontbreken de cijfers voor een aantal categorieën, vandaar 2015 opgenomen.

Reisbereidheid bibliotheekleden

In het algemeen geldt voor de reisbereidheid onder bibliotheekleden het volgende:

	Onderzoek BiebPanel	
	Huidige reistijd (minuten)	Maximale reistijd (minuten)
	gemiddeld	gemiddeld
Met de fiets	9,7	16,2
Lopend	8,8	15,5
Met de auto	10,5	15,2
Met het openbaar vervoer *	24,5	26,7
anders	13,7	19,0

Bron: Probiblio BiebPanel 2012

* De gemiddelde en maximale reistijd met het openbaar vervoer is gebaseerd op een relatief beperkt aantal mensen dat met het openbaar vervoer naar de bibliotheek gaat. De lokale vervoerssituatie (aantal haltes, locatie van de haltes, overstappen, fiets-P&R bij haltes, et cetera) is bovendien dusdanig bepalend, dat op dit element de doorberekening voor de Bibliotheek Krimpenerwaard niet is verricht. Dat vergt nader lokaal OV-onderzoek.

Opgemerkt moet worden dat deze meting van een tijd terug is en dat deze de reisbereidheid van leden weergeeft. De bibliotheek wil echter niet alleen leden bereiken met haar voorzieningen, maar ook passanten en incidentele gebruikers, et cetera.

Normale en gemiddelde afstanden en snelheden in Krimpenerwaard:

	Normale afstand/tijd	Uitleg
Wandelen/lopen	4,7 km/u	
Fiets	18 km/u	
Auto	47 km/u	Snelheid 50 km/u, afhankelijk van parkeerplekken
OV	17,5 km/u	Afhankelijk van OV-haltes (locaties en aantal) en wachttijden

Bron: Probiblio, 2017
NB: dit zijn gemiddelden en reële schattingen voor het landelijk gebied. Mensen stappen ook vaak over van OV op fiets en andersom. Sommige kernen zijn met het openbaar vervoer minder goed bereikbaar dan andere in de Krimpenerwaard.

Score bibliotheekvoorzieningen Krimpenerwaard op bereikbaarheid

Afstand (in minuten) tot bibliotheekvoorziening en beoordeling reistijd en reisbereidheid:

Kern	Met de fiets	Lopend	Met de auto
Ammerstol	1,6	6,4	1,0
Bergambacht	3,7	14,0	1,4
Gouderak	3,0	11,5	1,1
Krimpen aan de Lek	2,3	9,0	0,9
Lekkerkerk	3,0	11,5	1,1
Ouderkerk aan den IJssel	4,7	18,2	1,8
Schoonhoven	3,0	11,5	1,1
Haastrecht	11,3	42,9	4,3
Vlist	13,6	54,5	5,2
Berkenwoude	23,1	85,7	8,8
Stolwijk	19,4	75,0	7,5
Totaal Krimpenerwaard (incl. Bergstoep)	6,3	24,0	2,4

Bron: Probiblio, 2017
NB: cijfers van 2015 en 2012 zijn hierin gecombineerd. Het is aanbevelenswaardig om dergelijke cijfers te actualiseren. Locaties zijn soms verplaatst en dat geldt ook voor infrastructurele inrichtingen. Ook kan nader onderzoek de Bibliotheek Krimpenerwaard helpen om de reisbereidheid te meten.

Bijlage 3. Topiclijst, interviewvragen

Opzet

- Maximaal 1,5 uur
- Veel open vragen
- Doorvragen, probeer te begrijpen
- Perspectief van de bibliotheek, klant, gemeente, partners
- Niet te rigide vasthouden aan opbouw, als inhoudelijk de topics maar aan bod komen
- Gesprek met gemeente idealiter met bibliotheekdirecteur erbij

Inhoudelijk

1. Kennismaking, uitleg traject
2. Gesprek
3. Uitleg over vervolg
4. Dank

Vragen gesprek

Algemeen

1. Kunt u iets zeggen over de focus van de bibliotheek (op doelgroepen)?
2. Imago van bibliotheekorganisatie (gewenst, feitelijk, door wie ervaren)?
3. Wat 'heeft' u met de verschillende bibliotheekfuncties?
4. Laaggeletterdheid en mobiliteit … daarover doorpraten.
5. De bibliotheek in het lokale netwerk?
6. HR-dimensie (svz, qua personeel en vrijwilligers).
7. Wat is het commitment van de gemeente naar de bibliotheek?
8. Welke top 3 aan knelpunten ervaart u in het algemeen?

Aanbod van voorzieningen

1. Hoe ziet het eruit?
2. Hoe beoordeelt u het? Kent u de klantervaring?
3. Wat is uw visie op de voorzieningen, voor de toekomst (ook hier de ontwikkelingen van Karmac aan bod laten komen)?
4. Wat vindt u van de openingstijden, programma?
5. Welke top 3 aan knelpunten ervaart u in het algemeen?

Uitleiding

Wat wilt u als laatste meegeven aan ons? Wat hebben we nog gemist?

Bijlage 4. Codetabel observaties

Codetabel observaties gebiedsprofiel landelijk gebied					
Voorziening: …	**Beoordeling**				
	☺ (kan echt beter)	☺☺ (kan beter)	☺☺☺ (gemiddeld, normaal)	☺☺☺☺ (positief)	☺☺☺☺☺ (goed)
Bereikbaarheid					
Ligging voorziening					
Afstand locatie					
Toegankelijkheid					
Openingstijden					
Parkeermogelijkheden fiets					
Parkeermogelijkheden auto					
Toegankelijk voor mindervaliden					
Zichtbaarheid buiten, algemeen (logo)					
Mobiele Point of Sales (POS) materialen buiten					
Raamstickers					
Gesitueerd in plint					
Gesitueerd aan raamzijde (voorkant)					
Routering naar verschillende plekken in de voorziening					
Signing					
Kwaliteit (van de fysieke voorziening)					
Pand, buitenkant (nieuwbouw, vernieuwbouw, jaren 70/80)					
Entree uitnodigend					
Voorgevel uitnodigend					
Inrichting					
Daglicht					
Kunstverlichting (lampen)					
Aanwezigheid kleuren					

Kleuren, consistent					
Boekpresentaties, front					
Boekpresentaties, rug (kasten)					
Presentatietafels					
Leestafel(s)					
Zitbanken en stoelen					
Kidscorner, aanwezigheid					
Kidscorner, gezelligheid					
Koffie					
Wifi					
Expositie'ruimte'					
Hoekjes voor ruimtelijk gevoel					
Gevoel: look & feel					

Bijlage 5. Beoordelingstabel activiteiten bibliotheekfuncties

Bibliotheekfunctie	Categorie	Smiley	Bijzonderheden
Informatie verstrekken	< - 500	☺	
	501 - 1.000	☺☺	
	1.001 - 3.000	☺☺☺	
	4.001 - 5.000	☺☺☺☺	
	50.001 - >	☺☺☺☺☺	
Ontwikkeling & educatie	< - 10	☺	
	11 - 30	☺☺	
	31 - 50	☺☺☺	
	51 - 70	☺☺☺☺	
	71 - >	☺☺☺☺☺	
Lezen	< - 10.000	☺	
	10.001 - 20.000	☺☺	
	20.001 - 40.000	☺☺☺	
	40.001 - 60.000	☺☺☺☺	
	60.001 - >	☺☺☺☺☺	
Ontmoeting & debat *	< - 2	☺	
	3 - 5	☺☺	
	6 - 8	☺☺☺	
	9 - 11	☺☺☺☺	
	12 - >	☺☺☺☺☺	
Kunst & cultuur	< - 3	☺	
	4 - 6	☺☺	
	7 - 12	☺☺☺	
	13 - 16	☺☺☺☺	
	17- >	☺☺☺☺☺	
Niet van toepassing / leeg		-	

* Gekeken naar aantal activiteiten (soms gekeken naar aantal bezoekers)